

Celje - skladišče
D-Per

III 19/1989

1119901130,2

COBISS

MERX VESTNIK

Glasi delavcev sozda Merx

Številka 2 — Leto IX — Februar 1989

Sozd Merx združuje: Avto Celje, Avtoelektronika Celje, Blagovni center Celje, Dravinski dom Slovenske Konjice, GTC Golte, Gostinstvo Celje, Kmetijska zadruga Celje, Kmetijska zadruga Laško, Kmetijska zadruga Slovenske Konjice, Kmetijski kombinat Šentjur, Košenjak Dravograd, Mlinsko predelovalna industrija Celje, Moda Celje, Potrošnik Celje, Reklama Celje, Savinja Mozirje, Teko Celje, Tkanina Celje, Turist Nazarje, Zdravilišče Dobrna, Savinjski magazin Zalec, Jelša Šmarje pri Jelšah in delovna skupnost skupnih služb sozda. — Naklada: 8300 izvodov. Izhaja enkrat mesečno. — Ureja uredniški odbor: Jana Mladenović, glavna in odgovorna urednica, člani: Zdenka Zimšek, Karmen Magyar, Zdenka Deteček, Danica Dosedla, Boris Kmet, Fanika Ilijaš, Herbert Lešnik, Bojan Dežan, Alenka Škapin, Jelka Samec, Zdenka Mažgon. Tehnični urednik: Marjan Ivanuš, Delo-tozdelavska enotnost. Naslov uredništva: Sozd Merx, Ul. 29. novembra 16, 63000 Celje — telefon (063) 21-352. Rokopisov in slik ne vračamo. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo sozda Merx Celje oproščeno plačevanja davka, sklep št. 421-1/72. Tisk: Tiskarna Ljudska pravica, Ljubljana.

Kako — z da, a vendarle predvsem — kdo

Če izključimo nekatera zgodovinsko prelomna in krizna obdobja pred desetletji, ne pomnimo tako zmedenega razpoloženja v naši družbi, kot ga doživljamo sedaj, na pragu 21. stoletja.

Svetovni procesi demokratizacije medsebojnih odnosov znotraj državnih meja in v meddržavnih odnosih dobivajo nove razsežnosti in novo vsebino. Ljudje hočejo živeti in ustvarjati svobodno, uveljavljati svojo kreativno moč v tekmovalnosti z drugimi, se dokazovati in biti za to nagrajeni v skladu z realno vrednostjo njihovega delovnega prispevka. Navajeni, a nezadovoljni z desetletnim usmerjanjem pogojev za delo in življenje, smo končno le prišli do spoznanja, na kar so posamezni poznavalci že sicer zdavnaj in vedno množičneje argumentirano opozarjali, da izvedbene oblike naše družbenoekonomske filozofije niso usmerjene k pravi cilji.

Temeljna zasnova in ideja socialistične samoupravne družbe more zanesljivo pomeniti možnosti, da lahko človek zase in za vso družbo ustvarja v najbolj svobodnem in humanem okolju ter se uveljavlja kot celovita ustvarjalna osebnost. Toda možnosti za ustvarjanje morajo biti dejansko omejene le z naravnimi zakoni vrednotenja deleža posameznika ali skupine, pa naj bo to znanstveno, kulturno, proizvodno ali kakršno koli delo.

Kolikor ti tržišče prizna in koliko so zainteresirani pripravljeni plačati, toliko je danes vreden produkt našega dela. Tudi danes, ko nam že voda zaliva grlo, še niso vsi prepričani, da po dosedanjih poteh ne gre več. Po desetletjih usmerjanja pogojev za naše delo in življenje, so se odprla vrata v demokracijo. Kot vsaka nenaadna sprostitev nas je tudi ta zanesla v občutek sproščenosti in nekatere opijanjenosti, ko pravzaprav v hipu ne vemo, kaj bi.

Medtem, ko eni sproščeno vriskajo, si drugi dajejo duška s snovanjem novih strank, tretji zopet vidijo možnost poravnavanja starih računov in se obdelujejo z žalitvami, grožnjami in podtikanji, se četrti ozirajo okoli in iščejo, kako bi zase najbolje izkoristili položaj. Nemalo je takšnih, ki sedaj vidijo trenutek, da se povzpnejo na vidno pozicijo. Mnogi mislijo pošteno in preudarno razsojajo, načrtujejo, usmerjajo. So pa tudi taki, ki glasno kričijo, trobijo in zvonijo na vse zvonove, da se ne bi slišalo kruljenje želodcev pri tistih, ki se komaj prebijajo iz tedna v teden.

Dvomim, da smo sposobni objektivno oceniti vzroke za nastale razmere. Strahovito veliko bi jih morali nanizati, ovrednotiti, postaviti v pravi čas. Pa tudi prave potrebe ni za to, saj nam očne, tudi če bi se dokopali do realnih, ne bi mnogo koristile, kajti razmere kažejo, da je skrajni čas najti izhod, ne pa predolgo brskati po zgodovini. To naj storijo poklicani.

Kljub vsem ekstremom današnjih dni pa ostaja pri veliki večini ljudi izraz razsodnosti in prepričanja, da je potrebno v najbolj kritičnih trenutkih ravnati preudarno, vleči zanesljive poteze, izogibati se nepotrebnim konfliktom, zanašati se pa na tiste, ki so že ves čas pošteno z delom in rezultati dokazovali, da znajo in zmorejo. Pogosto smo jih v ploah govorniškega preslišali in prezrli, ker niso veliko govorili, niso se hvalili in niso javno terjali aplavzov. Danes je čas, da jih poiščemo, jih povabimo med kandidate za najodgovornejša mesta in jim izrazimo zaupanje, ki so ga vredni.

Demokracija je neslutena vrednota in pridobitev svobodnega človeka, če je v službi odgovornosti, humanosti, ustvarjalnosti in varovanja človekovega dostojanstva, tako v odnosu do sočloveka, okolja kot načina življenja v družbi. Lahko je pa pogubna, na enem koncu meji na anarhijo, na drugem pa se da uporabiti kot orodje izkoriščanja zavednih množic. Skrajnostno poudarjanje demokratičnosti volilnih postopkov je zagotovo lahko ena od takšnih pasti, v katero nas s pretvezo svobodne izbire lahko potegnejo tisti, ki si z navidezno odrešilnimi obljubami želijo zase ali za svoje zagotoviti »primeren« položaj v družbi.

Resnico pa moramo iskati v dveh temeljnih prvinah: — realno ovrednotenje sedanjih razmer in izhodiščnih možnosti ter poiskati stvarne možnosti za postopen izhod iz tega skrajno neugodnega položaja, pri tem pa ohraniti našo temeljno družbeno opredelitev za socialistično samoupravno družbo in znosne osnove za življenje vsakemu našemu človeku.

Tako bi morala lahko misel zaokrožiti s spoznanjem, da je sicer zelo pomembno, da načinu izbire naših bodočih voditeljev posvečamo vso pozornost, da izključimo vsakršne možnosti špekulacij ali izigravanj, bolj kot to pa je vendarle pomembno, koga bomo pripeljali na tista ključna mesta v državi, republiki, občini in podjetju, od katerih je odvisno, ali bomo iz te bitke izšli kot zmagovalci ali kot..., saj ni, da bi zapisal z besedo.

PST-R

Kooperacija

Vključevanje v mednarodno menjavo

Za čimvečje vključevanje v mednarodno menjavo je bila novembra lani podpisana pogodba o dolgoročni proizvodnji kooperaciji med našo delovno organizacijo Savinja Mozirje in zahodnonemško firmo Böhler. Omenjena pogodba še ni registrirana pri Zveznem sekretariatu za zunanjo trgovino zaradi nasprotovanja jugoslovanskega proizvajalca, ki ima podobni proizvodni program.

Kljub temu, pa poslovno sodelo-

vanje s tujim partnerjem teče z drugimi oblikami, tako da sta bili že dobavljeni tidve pošiljki blaga.

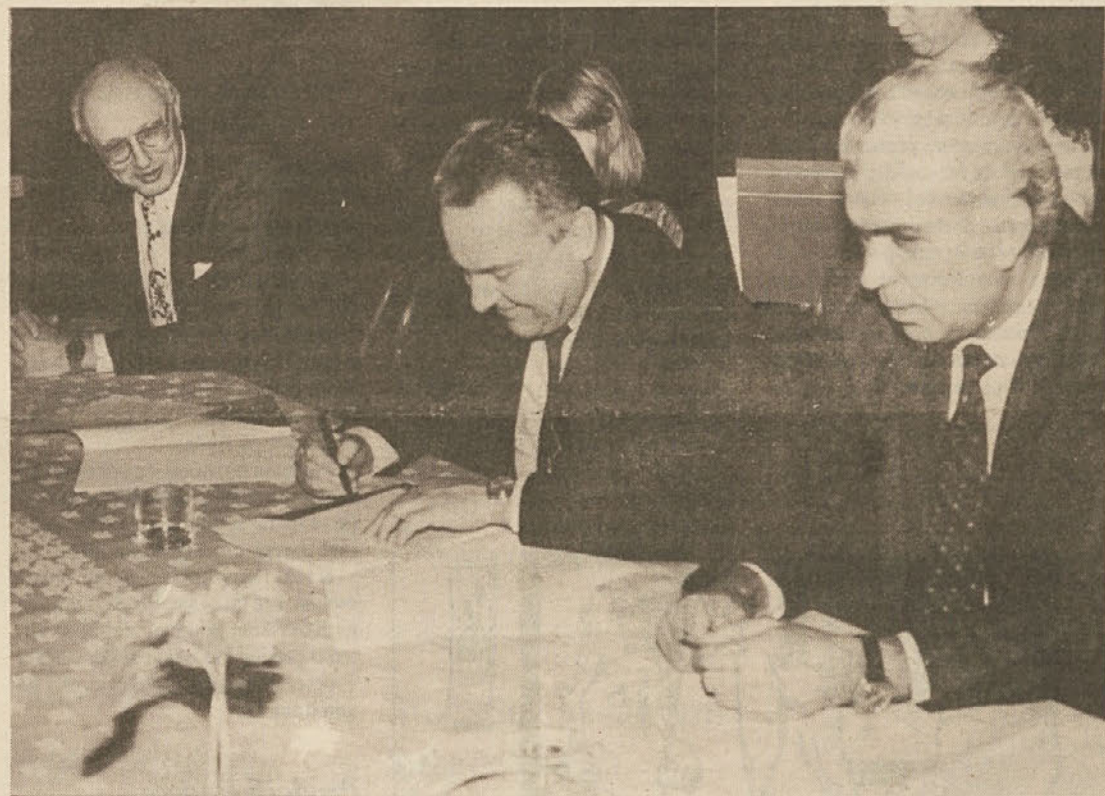
Na osnovi omenjene pogodbe nam je firma Böhler dala v brezplačno uporabo stroj, s katerim lahko zagotovimo od kupca zahtevano kvaliteto.

Ne glede na to, da ne gre za redni uvoz, so se morale službe zunanje trgovine, v marketinškem sektorju,

precej truditi, da smo na Zveznem sekretariatu za ekonomske odnose s tujino pridobili soglasje, da lahko uporabljamo ta stroj in nadaljujemo že začeti izvoz.

Omembe vredno je tudi to, da nam je SSST odobril izvršitev tega posla samostojno, brez posredovanja registrirane zunanjetrgovinske organizacije.

Biserka Sevšek

Podpis pogodbe o sovlaganju na Dobrni

Konus vlaga sto starih milijard

Po daljšem usklajevanju je bila med delovno organizacijo Konus iz Slovenskih Konjic in Merxovo članico Zdravilišče Dobrna podpisana pogodba o sovlaganju Konusa v izgradnjo novih zmogljivosti v Zdravilišču Dobrna v vrednosti sto starih milijard dinarjev.

S podpisom te pogodbe bo delovna organizacija Konus lahko uporabljala v zdravilišču Dobrna 10.000 polnih penzionov v desetih letih, kar je vsekakor izjemna pridobitev za delavce Konusa kot tudi dobra poslovna poteza naše članice Zdravilišče Dobrna.

Podpis pogodbe je bil 20. februarja na Dobrni, podpisali so jo Stane Bizjak, direktor delovne organizacije Zdravilišče Dobrna, Jure Pokorn, generalni direktor delovne organizacije Konus in Franc Ban, predsednik KPO sozda Merx. Podpis pogodbe je v okviru prizadevanj sozda Merx oziroma Zdravilišča Dobrna za pridobitev ustreznih virov za financiranje naložb v tem pomembnem zdraviliškem središču, ki bo po programu razširil svoje zmogljivosti za 160 ležišč in zgradil izjemno pomembne objekte, kot so savna, bazen, restavracija in kavarna, za izboljšanje ponudbe.

Organiziranost sozda Merx

Poslovodni svet

V času od 1. 2. do 6. 2. 1989 sta bila dva sestanka poslovodnega sveta Merxa, na katerih so razpravljali o tehnološki in poslovni organiziranosti sistema Merx v skladu z zakonom o podjetjih.

Najprej je bil pogovor na Dobrni med vodstvom sozda in direktorji tistih delovnih organizacij, ki imajo v svoji sestavi tozde in se bodo ob novi zakonodaji srečevali z drugačnimi problemi. Nekaj dni za tem pa je bil še pogovor z direktorji enovitih delovnih organizacij. Na obeh je predsednik sozda Franc Ban podal tudi informacijo s pogovora predsednikov agroživilskih združenj s predsednikom GZ SRS Markom Bulcem.

Na obeh poslovodnih svetih so izmenjali stališča in mnenja med

vodstvom sozda in direktorji delovnih organizacij na osnovi gradiva, ki ga je pripravila delovna skupina in ponudila vsem članicam kot prva razmišljanja ob novem zakonu o podjetjih.

Iz razprave direktorjev na obeh poslovodnih svetih se je dalo razbrati, da je lahko Merx po novem zakonu o podjetjih maksimalno dvostopenjsko organiziran in da se večina zavzema za preoblikovanje sozda v sestavljeno podjetje.

Večina direktorjev ni nasprotovala ponovni vključitvi novonastalih delovnih organizacij (Kope, Savinja Laško, Potrošnja Zagorje) v sozd Merx, seveda ob izpolnitvi potrebnih obveznosti in izpolnitvi temeljnih pogojev za uspešno gospodarjenje.

Poslovno trgovski center v Konjicah

Sestal se je projektni svet

Štiriindvajsetega januarja je bila v Slovenskih Konjicah prva seja projektnega sveta za izgradnjo Poslovno trgovskega centra v tem kraju. Na seji so določili naloge za pripravo in izvajanje te naložbe. Dogovorjeno je bilo, da bodo v tem novem objektu, poslovno trgovskem centru, investitorji Dravinski dom s trgovsko ponudbo živil in drugega blaga, Ljubljanska banka Splošna banka Celje in Zavarovalna skupnost Triglav.

Lokacija objekta bo v novem urbanistično obdelanem območju nasproti avtobusne postaje. Na tej prvi seji projektnega sveta je bila strokovna služba sozda Merx zadolžena za pospešitev vseh priprav, to je za pripravo postopkov za sprejem prostorskega načrta, tehnološko arhitektonskih zasnov uporabe objekta in vseh drugih del za pripravo izgradnje do izdelave projekta.

Pred projektним svetom, ki ga vodi predsednik kolegijskega poslovodnega organa sozda Franc Ban, so torej velike naloge, predvsem s stališča financiranja tega objekta, ki bo v letih 1989—1990 ena izmed večjih naložbenih zalogajev sozda Merx in gospodarstva občine Slovenske Konjice.

ABC Pomurka in sozd Merx

Dobro medsebojno sodelovanje

Pred kratkim je bil poslovni pogovor med ABC Pomurko in sozdom Merx, na katerem so se dogovarjali o medsebojni pomoči pri združevanju sredstev za FNP. Dogovorili so se tudi, da se pripravi pregled dosedanjega dela obeh sistemov ter listin o nadaljnjem sodelovanju, predvsem zato, ker se je v zadnjem času izjemno povečal naš poslovni odnos na relaciji odkupa živine iz Kmetijskega kombinata Šentjur in Kmetijske zadruge Slovenske Konjice. Ta kvaliteta živina naših dveh članic gre namreč prek ABC Pomurke v izvoz, zato se v Merxu še posebej zavzemamo za skupni izvoz. O teh možnostih se bodo še seveda dogovarjali pristojni delavci obeh sistemov. Poleg odkupa živine pa še zelo močno sodelujemo z ABC Pomurko na področju žitarske proizvodnje, mesnopredelovalne industrije in na področju tehničnega blaga.

Predvidevamo, da bi bil podpis pogodbe o medsebojnem sodelovanju med ABC Pomurko in sozdom Merx 10. marca.

Iz vsebine:

Stran 2

Proces je sprožen

Stran 3

Razvoj je neločljiv del podjetniškega poslovanja

Stran 4

Osnovni kruh in črna moka — sociala za koga!

Stran 5

Dve leti sanacije Topra in Topsisporta

Stran 7

Nasveti za vsak dan

Proces je sprožen

Posebna delovna skupina strokovnih delavcev iz sozd in DO Merxa je že pričela snovanje skupnih izhodišč bodoče oblike in vsebine našega dela in razvoja

Kakorkoli se nekateri še sprenevajo ali celo upirajo, s trenutkom, ko je bil ob silvestru sprejet zakon o podjetjih, se je tudi dejansko začel proces daljnosežnih gospodarskih sprememb, ki označujejo novo poglavje v razvoju naše družbene skupnosti. Ta proces so omogočile dopolnitve zvezne ustave, dograjevali pa ga bodo novi sistemski zakoni, ki jih bo skupščina postopoma sprejemala v naslednjem obdobju.

Zakon o podjetjih resda ni idealno popoln (kaj pa je), treba ga bo še dopolniti, dograditi. Toda bistvo je to, da gre za sodoben zakon, ki vsebuje mnoge naprednejše elemente kot mnogi podobni zakoni v svetu. Posebna značilnost zakona pa je njegova svobodna zasnova, ki omogoča izjemne kreativne možnosti. Tega doslej nismo bili navajeni, saj je Zakon o združenem delu dejansko predpisoval skoraj vse.

Skoraj nekoliko zmedeni se počutimo, ko beremo člen za členom in ugotavljamo, da si domala vsako stvar lahko uredimo po svojih potrebah v statutu, ki je praktično edini predpisani akt bodočega podjetja. To seveda ne pomeni, da ne bo tudi v prihodnje potrebnih nekaj pravilnikov in samoupravnih sporazumov. Ena od osrednjih novosti, ki jo po svoji dejanski vsebini pri nas ne poznamo, je pojem podjetje.

Zakon že v samem začetku »preuredi«
dosedanje organizacijo združenega dela v podjetje, kar povišnega bralca niti preveč ne vznemiri, češ, saj smo to že imeli pred desetletji in tudi poslej se je mnogim organizacijam reklo podjetje.

Vsebinska razlika pa je izjemno velika in posega v same temelje proizvodnih odnosov.

Proizvodni odnosi v OZD načelno temeljijo na združevanju dela z drugimi delavci, ki s sredstvi za proizvodnjo in na temelju dela sodelujejo pri ustvarjanju nove vrednosti. Na teh osnovah pa so zgrajeni tudi mehanizmi prisvajanja rezultatov dela. Torej s tem, ko je delavec združil delo in delal, si je že pridobil pravico do enakopravnega sodelovanja v delitvi ustvarjenega in odločanja — upravljanja.

Vsebinska novost zakona o podjetjih je v odpiranju možnosti, da se pri nas ustanovijo podjetja, kjer bo poleg dela merilo za prisvajanje deleža ustvarjenega rezultata dela tudi vložen kapital, njegovo bogatenje in pravica vlagateljev, da si prisvojijo del ustvarjenega dobička ter sodelujejo v upravljanju podjetja. Vse pa v odvisnosti od vloženega deleža kapitala. Na eni strani se torej odpira tržišče dela, kar naj bi pomenilo, da nikomur več ni zagotovljeno delovno mesto s tem, ko je sklenil delovno razmerje, temveč postaja delovno mesto predmet konkurenčne ponudbe, kdo bo znal več in delal bolje, njegovo bo delovno mesto. To je seveda načelo,

katerega norme bodo regulirane z ustreznimi zakoni. Na drugi strani pa je kapital kot hrbtnica gospodarjenja. Ne bo več vseeno, kaj bo kdo proizvajal in kako, država oziroma družba pa naj bi skrbela za razreševanje problemov, ki se prej ali slej v vsakem delovnem okolju pojavijo v takšni ali drugačni podobi.

Oblast in politika se umikata iz gospodarjenja. Podjetje samo odloča o svoji usodi.

Zelo preprosto ga je ustanoviti, zelo hitro pa je lahko tudi v likvidaciji. Družbena skupnost si je zadržala le pravico posega na začetku kriznega obdobja družbenega podjetja z ukrepom družbenega varstva, to je neke vrste naša posebnost, ki jo ohranjamo tudi vnaprej.

Seveda, če hočemo uveljaviti načelo gospodarjenja na podjetniški osnovi s kapitalnim obeležjem, tedaj mora podjetje postati nekako »očističeno«
vsega tistega, kar ni nujno potrebno za izvajanje temeljne funkcije podjetja, vsega tistega, kar bi povzročalo »ne nujne«
stroške in zmanjševalo dobiček. Ker pa družbena skupnost širše družbene potrebe ureja iz deleža dobička, seveda ne bo priznala »raznorednih«
stroškov v podjetju, ker bi zmanjševali dobiček in s tem bi bil tudi njen delež znižan. Cilj vseh prizadevanj v gospodarjenju z denarjem je torej dobiček. Dobitek pa je rezultat dobrega dela z nizkimi stroški, visoke kakovosti. Samo s takšnimi izdelki bomo lahko konkurenčni na trgu in iztržili čim več.

No, naše razmere poznamo. Sami ne moremo iz teh zadržkov preprosto zato, ker nimamo več denarja ne za razvoj novih sodobnih tržno zanimivih izdelkov ne za nakup visoko produktivne tehnologije in mnogokje tudi ne za pošteno plačilo strokovnim ustvarjalnim kadrom. Dodatno zadolževati se tudi ne moremo več. Izhod je torej v dveh smereh:

— poiskati sposobne kadre in
— pripeljati v deželo tuje partnerje, ki bodo s svojim prinesenim denarjem skupaj z nami oblikovali nove firme (mešane oblike), nam pomagali pri iskanju novih tržno zanimivih izdelkov, pri posodabljanju tehnologije, proizvodnje in poslovanja ter trženju na svetovnih tržiščih.

Tujec, ki mu je profit edini cilj, ne bo dovolil, da bi vloženi denar izgubil, zato bo storil se, da bo uspešno gospodarila celotna firma. Mi si bomo tako razvojno opomogli, ostal pa nam bo del dobička.

Zelo, zelo poenostavljeno, toda skozi črko zakona o podjetjih naj bi v zelo grobih obrisih vendarle celotna vsebina dobila svoj smisel v tej smeri.

Kaj čaka nas? Dejansko si danes niti približno še ne znamo predstavljati, kaj bo to pomenilo čez pet ali deset let.

Vemo pa, da bomo uspeli le, če bomo doma sposobni ustvariti podnebje znanja, da bomo te odprte možnosti do konca izkoristili. Najtežje bo gotovo tam, kjer misel ne bo uspela slediti času, kjer zaradi pomanjkljivega znanja ne bomo našli drugih izhodov kot zmanjševanje števila zaposlenih, tam bo konec žalosten. Nihče ga ne želi dočakati. Zato je sedaj čas, da pogumno, zavestno zagrizemo v jabolko spoznanja, da sta le vsakodnevno dopolnjevanje znanja in pridobljena sposobnost jamstvo za novo kakovost gospodarjenja in življenja.

Za ta cilj, ki bi ga vsi še radi dočakali, pa bo treba še veliko storiti v državi, v podjetju in vsak pri sebi, ne le z besedo, geslom in transparentom, temveč z drugače zasnovanim delom, ki bo dalo z manjšim telesnim naporom boljši kos kruha.

PST-R

— Morda vas, tovariš direktor, res nisem najbolje razumel, ko ste naročili, naj pred prihodom inšpektorja vse počistimo

Ekonomist gostinstva (hotelirstva)

V prejšnji številki Vestnika smo bralce obvestili, da potekajo aktivnosti za VIP za pridobitev višje strokovne izobrazbe (VI. stopnja) in naziv ekonomist gostinstva (hotelirstva).

Z znanjem, ki ga bo udeleženec izobraževanja v VIP ali ekonomist gostinstva pridobil, bo lahko strokovno opravljal tale delovna področja:

- organiziranje in vodenje poslovanja hotela, restavracije, recepcije itd.
- vodenje prodaje v gostinskih dejavnostih
- organiziranje hotelskega gospodinjstva
- proučevanje v srednjih šolah za gostinstvo in turizem.

Pogoji za vključitev v program

V višješolski izobraževalni program se bodo lahko vpisali brez po-

sebnega preizkusa znanja kandidati, ki so uspešno končali V. stopnjo zahtevnosti v smereh: tehnik kuharstva, tehnik strežbe ter gostinski in turistični tehnik.

Za kandidate, ki so končali V. stopnjo drugih smeri, bo po vsej verjetnosti zahtevan preizkus strokovnega znanja po programih ene od navedenih smeri.

Predmetnik in njegovo izvajanje

Predmetnik bo razdeljen na dva vip in sicer na A in B.

A. iz gostinskih znanj s tehnološko tehničnimi dognanji, ki se bodo morala aplicirati na delo v stroki in bodo strogo vezana na lege artis (na pravila stroke) s sodobnimi vidiki ponudbe za različne goste. Ta del bo vezan na posebej izbrana podjetja in z usposobljenimi mentorji na področjih, ki bodo obvezna za udeleženca izobraževanja.

B. — znanja z družboslovnega področja bodo vključevala ekonomska in sociološka dognanja ter turistične zakonitosti.

Način izobraževanja

Program bodo izvajali kot redni študij in študij ob delu. Omenili smo, da bo v šolskem letu 1989/90 le študij ob delu.

Predmetnik in vsebino študija bodo oblikovali tako, da bodo diplomanti VI. stopnje lahko nadajevali študij na VII. stopnji.

Ker bodo v šolskem letu 1989/90 izvajali le študij ob delu, vabimo vse zainteresirane delavce, ki izpolnjujejo pogoje za vpis, naj to takoj sporočijo v merx, sektorju za kadre in izobraževanje (Ani Koprivc), ki bo usklajevala delo vzgojnoizobraževalne organizacije.

Ana Koprivc

Kratke novice

Elita

Gradnja novega trgovskega objekta Elita delovne organizacije Teko se je že začela. Izjalec del je celjski Gradis.

Na posnetku pa je del srednjeveškega obzidja, ki so ga našli na tej lokaciji pri podiranju starega objekta in zaradi katerega se je začel gradnja nekoliko zavlekel, ker so morali zid arheološko zaščititi.

Akumulacijske stopnje

Sektor za ekonomiko poslovanja je izdelal analizo akumulacijskih stopenj članic, primerjalno z dejavnostjo SRS. Podatki so pokazali, da je v sozdu Merx nekaj zelo delavnih organizacij, ki dosegajo povprečno in nadpovprečno akumulacijsko stopnjo in si s tem po družbenem dogovoru, ki ureja področje delitve dela in osebnih dohodkov, omogočajo tudi povprečne na nadpovprečne osebne dohodke.

Prodaja Ravne na Koroškem

Dobili so novo prodajalno

V Potrošnikovi temeljni organizaciji Prodaja Ravne na Koroškem so se odločili za investiranje v trgovino, v kateri bodo v poslovno stanovanjskem objektu uredili prodajne prostore za mešano trgovsko blago, predvsem pa živila.

Poslovni prostor so že odkupili, pri čemer jim je bila velika finančna olajšava to, da so bili že prej delno lastniki starega objekta in zemljišča.

S tem trgovskim objektom bo temeljna organizacija Prodaja Ravne na Koroškem ponovno dobila kvaliteto prodajalno, saj je doslej vlagala v posodabljanje trgovske mreže na tem območju.

Prodaja Radeče

Pripravljajo se na izgradnjo dveh objektov

Večja naložbena dejavnost poteka v okviru delovne organizacije Potrošnik, temeljne organizacije Prodaja Radeče, ki poleg manjših sanacij oziroma revitalizacij pripravlja dve večji naložbi in sicer market z bifejem v Vrhovem in prodajno-trgovski center v Radečah.

Priprave za izgradnjo obeh objektov intenzivno potekajo, tako da lahko predvidevamo, da bo trgovski objekt v Vrhovem zgrajen v tem letu, obenem pa se bo izvajala prva faza prodajno trgovskega centra v Radečah.

Rogljček

Specializirana okrepčevalnica v Zagorju

Delovna organizacija Mlinsko predelovalna industrija oskrbuje tudi Zasavje. Za boljšo oskrbo na tem območju je delovna organizacija začela urejati poslovni prostor tudi v Zagorju, ki je v novem poslovno-stanovanjskem objektu.

Gre za poslovni prostor, imenoval se bo Rogljček, v katerem bodo prodajali kruh in slaščice, brezalkoholne pijače in tople napitke. Prostor bo imel 90 kvadratnih metrov. Gre torej za eno izmed številnih specializiranih

okrepčevalnic, ki jih v zadnjem času odpira delovna organizacija Mlinsko predelovalna industrija.

Tudi Rogljček bo, vsaj po prvih opisih, estetsko lepo urejen, tako da bo z njim zagotovljena kvalitetna in kompletna ponudba in tudi kvalitetna predstavitev Mlinske predelovalne industrije in sozda Merx v tem delu Posavja.

Pripravljen bo do konca februarja

Program naložb za leto 1989

Na seji kolegijskega poslovnega organa sozda je bil 6. 2. 1989 obravnavan in potrjen program pomembnejših naložb za letošnje leto. Ugotovili so, da je za letošnje leto predvidenih za predračunsko vrednost 100 milijard novih dinarjev naložb. Na seji je bilo tudi ocenjeno, da je po sedaj znanih virih možno program, z nekaterimi izjemami in delnim prenosom v prihodnje leto, tudi v celoti izpolniti.

Na seji kolegija so se dogovorili, da se do konca februarja pripravi pre-

Nova naložba v Pražarni

Februarja smo v Blagovnem centru, tozdr Pražarna realizirali investicijo, ki smo jo načrtovali že več let. Nabavili smo nov pakirni stroj znamke »BOSCH«
iz Zvezne republike Nemčije, ki je eden največjih in najboljših proizvajalcev pakirnih strojev v svetu.

Investicija je bila nujno potrebna, ker je bil stari pakirni stroj že dotra-

dlog na osnovi usklajevanja med strokovnimi službami sozda in vsemi članicami stvarnih programov naložb in ocenitvi virov za njihovo realizacijo. Takšen predlog pa bi bil potem lahko osnova za postopek prek samoupravnih organov oziroma za sprejem načrta naložb sestavljene organizacije Merx za letošnje leto.

Inovacijska dejavnost

Pripravljen je samoupravni sporazum

Letošnje leto začenjamo v Merxu tudi z večjimi aktivnostmi sozda pri vzpodbujanju inovacijske dejavnosti. V ta namen je kolegijski poslovni organ verificiral predlog samoupravnega sporazuma o inovacijski dejavnosti, ki bo v naslednjih dneh posredovan vsem zaposlenim v javno razpravo in sprejem, v okviru splošnih prizadevanj družbe za izboljšanje poslovanja, tehnologije, organizacije, skratka izboljšav na vseh področjih, tudi delovanju našega kolektiva oziroma sistema. Ustvariti želimo namreč ozračje, ki bo vzpodbudilo raz-

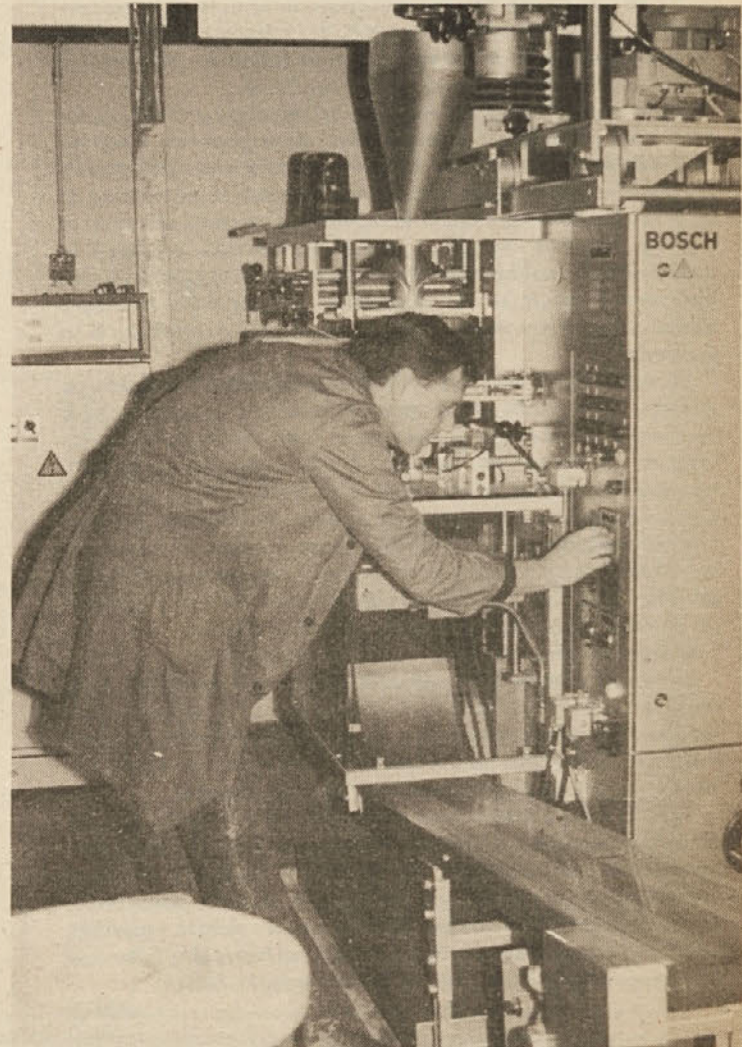
jan, saj je bil v uporabi že več kot dvajset let.

Novi pakirni stroj je najsodobnejše opremljen in primeren za pakiranje zrnatih in prašnatih proizvodov v gramaturah od 25 do 1000 g.

Novi stroj predstavlja povečanje zmogljivosti pakiranja in boljšo kvaliteto.

Sredstva za omenjeno naložbo so se združevala na ravni delovne organizacije Blagovni center.

Na posnetku je tovariš Cegler, vzdrževalec v tej temeljni organizaciji.

mišljanja vsakega posameznika, organizacijskih enot delovnih organizacij in sozda kot celote, da bodo naši poslovni učinki večji, da bodo delovne razmere sprejemljivejše, da bo vsak zaposlen bolj zadovoljen.

Kolegijski poslovodni organ je potrdil tudi pobudo, ki jo daje vsem zaposlenim kot spodbudo, da se letošnje leto opredeli kot leto inovacij v sozdu Merx, da se za članice sozda in sozd kot celoto najpomembnejše inovacije leta posebej nagradijo in rezultati objavijo na proslavi ob dnevu Merxa oziroma praznovanju 30 letnice, da se takšen prijem sprejme kot vsakoletno priznanje najboljšim inovatorjem, ter da se v tem letu pospešeno razvija inovacijska dejavnost, ker je le to perspektiva za hitrejši razvoj sistema Merx.

Izpad dohodka v zimskih središčih

Predlagani so bili ukrepi

Splošno združenje za gostinstvo in turizem Slovenije in predsednica komiteja za gostinstvo in turizem SRS Milica Mitič sta sklicala izredno sejo izvršnega odbora, na kateri so obravnavali oceno škode in predlog ukrepov zaradi izpada dohodka v zimsko športnih središčih Slovenije zaradi pomanjkanja snega.

Člani izvršnega odbora so bili mnenja, tega ne moremo opredeliti kot naravno katastrofo, temveč kot povečan poslovni riziko. Zato so bili dani predlogi za zagotavljanje večje likvidnosti centrov s premostitvami sredstev iz depozitov družbenopolitičnih skupnosti. V okviru republike je stekla tudi akcija, naj zavarovalnice znižajo svoje premije. Na seji je bila dana pobuda tudi rezervnim skladom občin in Slovenije, da čim bolj sodelujejo pri pokrivanju izgub ter da centre oprostijo prispevkov oziroma jim do nadaljnjega zamrznejo plačila akontacije, da jim ne bi še dodatno poslabšali likvidnostnega položaja.

Dogovorili so se, da bodo konec marca dali izvršnemu svetu tudi predlog ukrepov za premostitev obveznosti naložb. Na podlagi podatkov so namreč ugotovili, da bo izpad v gostinstvu zaradi slabe zime 30-odstoten, v žičniškem delu centrov pa kar 90-odstoten. Ob vsem tem pa seveda nastajajo še dodatni stroški, ki bremenijo hotelarje zaradi animiranja obstoječih gostov in druge aktivnosti v času bivanja.

V Merxu so že ocenili izpad dohodka in predvideno izgubo v obeh zimsko športnih centrih ter že tudi predvideli pokrivanje nastale izgube iz sredstev za rezerve.

Slovenj Gradec

Kope in razvoj trgovine

Petnajstega februarja je odgovorna ekipa sozda Merx obiskala občino Slovenj Gradec. S tamkajšnjim političnim vodstvom so usklajevali nadaljnje razvojne možnosti zimsko športnega centra Kope ter razvoja trgovine v dolini.

Popoldne so imeli predstavniki sozda razgovor z delavci KOP, ki so se pred kratkim preoblikovale v delovno organizacijo in se želijo vključiti v sistem Merx.

Turizem

Predstavitve Dobrne v Nemčiji

Gospodarska zbornica Slovenije organizira občasne samostojne gospodarske predstavitve v tujini. Letos se bo Slovenija predstavila v Stuttgartu z drobnim gospodarstvom in turizmom.

Turistični program je letos pripravljen še posebno skrbno glede na tržni koncept slovenskega turizma in glede na poslovne interese posameznih delovnih organizacij, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo.

Otvoritev te manifestacije je bila 22. februarja, na kateri je bil poleg predstavnikov gospodarske zbornice Nemčije tudi predsednik slovenske zbornice Marko Bulc.

Ta predstavitev Slovenije je pomembna tudi za Merx, saj se je v okviru turistične ponudbe predstavila tudi naša članica Zdravilišče Dobrna.

Izločitev tozda Prodaja Zagorje iz Tkanine

Tozda prodaja Zagorje ob Savi je na referendumu 31. 12. 1989 sprejela sklep o izločitvi tozda iz DO Tkanina Celje. Organizirala se bo kot enovita delovna organizacija. Zdaj tečejo dela za konstituiranje nove delovne organizacije in sklepanje o vključitvi v sozd Merx.

Ana Kopriva

Konstituiranje odbora SDK sozda

Odbor SDK sozda Merx je imel 14. 2. 1989 sejo. Na njej so za predsednika odbora imenovali Franca Cehnerja iz Avto Celje, za njegovo namestnico pa Blanko Slamnik iz Tkanine Celje.

Delegati odbora SDK so bili obveščeni o pristojnostih odbora SDK ter o vsebini poslovnika.

Na seji so razpravljali tudi o pobudi komisije za vloge in pritožbe skupščine občine Žalec in sprejeli ustrezne sklepe.

Ana Kopriva

Merx v Radgoni

Savinja bo uredila trgovski objekt

V sklopu dogovorov delovne organizacije Savinja Mozirje z Elkorjem in Nazarje v nekaterih delih Slovenije, je delovna organizacija Savinja Mozirje začela urejati trgovino v Gornji Radgoni.

V tej prodajalni bo izbira prodajnega programa prilagojena kupcem iz sosednjih držav, to je Avstrije in Madžarske. Kasneje pa delovna organizacija Savinja Mozirje predvideva tudi dodatno popustiti prodajni program v tem objektu.

Trgovski objekt v Gornji Radgoni bo predvidoma v najemu, naložba pa je na manj razvitem območju, kar bo vsekakor olajšalo možnosti za poslovanje v tej trgovini.

S tem trgovskim objektom bo sozd Merx imel že kar dve svoji prodajni enoti, prva je Tekov Yu boutique v Radencih, v najbolj vzhodnem delu Slovenije.

Jelša Šmarje

Obisk najodgovornejših delavcev sozda Merx

Kolegijski poslovodni organ nadaljuje obiske po delovnih organizacijah in se pogovarja z nekaterimi najbolj odgovornimi strokovnimi delavci o finančno ekonomski učinkovitosti in usklajevanja načrtovanih naložb za letošnje leto.

Pred kratkim so obiskali delovno organizacijo Jelšo Šmarje. Na pogovoru so obravnavali problem tekočega poslovanja, oceno uspešnosti in posledice investiranja v Rogaški Slatini in govorili o razvojni dejavnosti v prihodnje.

Po pogovoru so si ogledali tudi nekatera prodajna mesta, predvsem trgovski objekt v Atomski vasi Atomске Toplice v Podčetrku.

Najodgovornejši delavci sozda Merx so opravili tudi pogovor z vodstvom občine Šmarje pri Jelšah, kjer so se predvsem usmerili v oceno delovanja delovne organizacije Jelša

v sozdu Merx, o pozitivnem vplivu sozda Merx na razvojno dejavnost delovne organizacije Jelša, posebej pa še o izgradnji marketa v Podčetrku. Na razgovoru so se dotaknili tudi problematike Topra oziroma njegovega tozda v tej občini in razvojnih možnostih oziroma perspektivi glede na to, da se ponovno pripravlja elaborat o ekonomski upravičenosti vključitve Topra v sozd Merx.

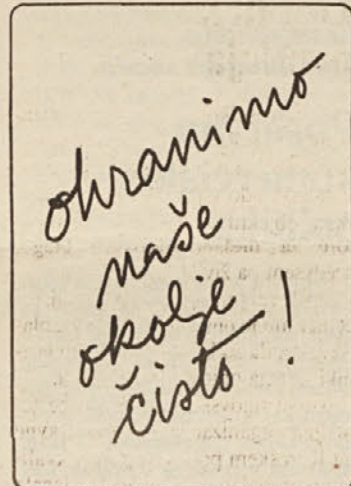
Savinjski magazin Žalec

Blagovnica na Vranskem

Po nekaj letih pričakanj so se pričele priprave na gradnjo trgovskega objekta na Vranskem. Investitor Savinjski magazin Žalec je skupaj z delavci sektorja za razvoj in investicije sozda že imel pogovor s krajevno skupnostjo Vransko, na katerem so razčistili urbanistične osnove in tehnološko projektne zasnove. Ugotovili so, da je lokacija prostorsko izredno utesnjena, zato so se dogovorili, da se bodo v najkrajšem času odločili za dokončno lokacijo.

Predvidevajo, da bi v letošnjem letu lahko zaključili vse priprave, vključno s projektom, v prihodnjem letu pa bi naložbo realizirali, seveda v skladu z naložbenimi možnostmi delovne organizacije Savinjski magazin in sozda Merx.

Naj povemo še to, da gre za izgradnjo blagovnice z mešanim blagom, v kateri bi prodajali, vsaj takšen je interes Savinjskega magazina, čim širši asortiman blaga skupaj z večjimi grosisti.

Rogaška Slatina

Nadomestna gradnja pekarnice slaščic

Mlinsko predelovalna industrija oziroma temeljna organizacija Pekarna in slaščičarna Rogaška Slatina bo morala preseliti svoje poslovne prostore (pekarno slaščič) iz stavbe, saj bo v bodoče potekala tam notranja obvoznica v Rogaški Slatini. V ta namen tečejo vse priprave v skladu s pogodbo o sofinanciranju krajevnne skupnosti za gradnjo pekarnice slaščic, ki bo dejansko povečanje oziroma prizidek k sedanji pekarni v Rogaški Slatini, kavarna pa je že v novem Poslovnem trgovskem centru.

S tem proizvodnim programom bodo popustili program slaščic na perspektivno in pomembno količino 850 ton letno in s tem tudi ustvarili možnost za razširitev prodajnega poročja in asortimana. Pekarna slaščic bo končana v še v tem letu.

Analiza

Vpliv realnih obresti na finančne rezultate

V sektorju ekonomike poslovanja so izdelali analizo Prejete in plačane obresti v primerjavi z akumulacijo po tozdih in delovnih organizacijah, da bi prikazali vpliv realnih obresti na finančne rezultate v tozdih, delovnih organizacijah, dejavnosti in sozda.

Iz gradiva je razvidno, kako je trgovanje z denarjem pri delovnih or-

ganizacijah, ki razpolagajo s presežki finančnih prilivov, ugodno vplivalo na doseženo akumulacijo delovne organizacije, in tudi kakšen je vpliv obresti v primerjavi z ustvarjeno akumulacijo pri tistih delovnih organizacijah, ki si morajo zaradi pomanjkanja lastnih finančnih sredstev sposojati denar pod neugodnimi kreditnimi pogoji.

Iz analize je tudi razvidno, da je posojanje denarja še vedno dodaten vir prihodkov nekaterih delovnih organizacij in da obstajajo tudi takšne delovne organizacije, ki ustvarjajo izredno malo akumulacije na temelju svoje osnovne dejavnosti.

Splošna ugotovitev pa je, da so delovne organizacije sozda v letu 1987 v dosti večji meri kot v letu 1988 razpolagale s presežki denarnih sredstev, ki so jih posojale.

Ko bodo na voljo podatki zaključnih računov, bodo v sektorju za ekonomiko poslovanja pripravili podobno analizo, ki jo bodo posredovali tudi strokovnim delavcem v tozde in delovne organizacije.

Kmetijstvo

Organiziranje družinskih kmetij

Pred kratkim je bil na sozdu sestanek z vsemi direktorji kmetijskih delovnih organizacij, na katerem je bila osnovna tema organiziranje družinskih kmetij. Gre za razvojno nalogo, ki jo bo strokovno pripravila Višja agronomsko šola v Mariboru skupaj s sektorjem za razvoj in investicije sozda Merx.

Drugi del pogovora je bil namenjen sodelovanju Veterinarskega živinorejskega zavoda Celje z našimi člani. Pregledali so program dela zavoda, ga analizirali in predlagali nekatere nove prijeme v tej dejavnosti. Tako je bil eden izmed sklepov tega delovnega pogovora tudi ta, da v okviru Planske poslovne skupnosti strokovni delavci obeh sistemov pripravijo program, obliko pospeševanja in vsebino dela za naslednje leto ob upoštevanju predvidene drugačne organiziranosti kmetijstva, še posebej zadružništva, in glede na drugačne vi-re financiranja.

Zdravilišče Dobrna

Potrdili program odgovornih delavcev za naslednji mandat

V začetku februarja je bil v Zdravilišču Dobrna sklican delavski svet, ki se ga je v skladu z dogovorom udeležil tudi predstavnik sozda.

Delegati so obravnavali poleg tekočih zadev tudi sindikalno listo ter razpravljali o programih odgovornih vodstvenih delavcev za delo v naslednjih štirih letih. Dotaknili so se tudi nekaterih skupnih del v sozdu ter bili posebej kritični do izobraževanja z željo, da se to področje prenese v delovno organizacijo, kjer potrebe tudi praktično nastajajo. Izrazili so tudi željo po večjem angažiranju strokovnih služb sozda za potrebe delovne organizacije.

Predstavniki sozda Žare Frančeskin je pozdravil vse delegate v imenu sozda in dodal, da bo tudi v prihodnje potrebna večja prisotnost najodgovornejših delavcev sozda v posameznih delovnih okoljih, ne zato, da bi delovne organizacije kontrolirali, temveč da bi v teh zapletenih časih vzpostavili pravi pretok informacij o dogajanjih ter si tako lahko skupno prizadevali za reševanje nekaterih vprašanj.

Kratke novice je zbrala in uredila Jana Mladenovič na osnovi pripovedovanj: Žareta Frančeskin, pomočnika KPO za gostinstvo in turizem, Jožeta Gračnarja, podpredsednika KPO Zvonka Straška, podpredsednika KPO Borisa Tamšeta, pomočnika direktorja marketinškega sektorja

Razvoj neločljiv del podjetniškega poslovanja

Razvojni dinar, zbran v sozdu, je lahko učinkovitejši

Pod takim vtisom je potekala seja komisije za razvojno raziskovalno dejavnost, ki deluje pri sozdu Merx. Da je v tem veliko resnice, dokazuje 20 predlogov razvojno raziskovalnih nalog, ki so predlagane kot razvojne naloge za leto 1989. Na skupen, organiziran način pa izdelovanje in aplikacije razvojnih nalog potekajo vse od leta 1984, ko so bili izdelani prvi skupni primeri razvojnih študij. Komisija ugotavlja, da so v obdobju petih let potekale razvojno raziskovalne dejavnosti v sozdu. Nabralo se je nekaj izkušenj in utrdilo spoznavanje, da je razvoj neločljiva alternativa gospodarskega napredka. V tej smeri je stekla razprava v komisiji, ki je poleg obravnavanja predlaganih razvojnih nalog namenila precej časa temu, da mora razvoj postati celovito gibanje za iskanje boljšega in novega. Dogovorili so se, da se mora komisija vključiti v razvojno gibanje z aktiviranjem vseh pripravljenih in sposobnih kadrov kot nosilec razvojnih premikov v sleherni delovni organizaciji. Izdelovanje razvojnih nalog ali študij mora biti podrejeno praktični uporabi v proizvodni praksi, kar pomeni, naj bi v prihodnje vsaka izdelavna razvojna naloga predstavljala razvojni projekt za zboljšanje obstoječe ali uvajanje nove proizvodnje ali storitvene ponudbe. Razvojna aktivnost mora zajemati organizacijske izboljšave, tehnološke posodobitve, učinkovitejšo izkoriščanje surovin,

uvajanje novih proizvodov, izkoriščanje novih spoznanj in znanja ter izhajati iz dejstva, da je cilj razvoja v iskanju dohodka in uspešnejšega gospodarjenja. Na osnovi tega je bil v komisiji sprejet dogovor, da se za izdelavo in aplikacijo predlaganih razvojnih nalog formirajo strokovne delovne skupine, ki bodo pripravile vse potrebne študije in gradivo v takem obsegu in vsebini, da bodo zagotavljali praktično izvajanje razvojne naloge. Zato naj bi bili poleg drugih članov delovnih strokovnih skupin tudi tisti, ki bodo neposredno, za delovno obveznost, v svoji delovni organizaciji naloge aplicirali. Posebej pomembne naj bi bile tiste razvojne naloge, katerih rešitve koristijo več delovnim organizacijam. To pomeni osnove medsebojnega interesa višje kvalitete predelave surovin, aktivnejše uvajanje trga in boljši izkoristek vseh tržnih možnosti v okviru Merxa. Dogovoriti se je potrebno za enoten nastop v zunanjih razvojnih institucijah. Razvojna naloga, ki jo uporablja več delovnih organizacij Merxa, nastopa enotno in s tem doseže racionalnejše vlaganje. Komisija ugotavlja, da je lahko »razvojni dinar«, zbran v sozdu, učinkovitejši, še zlasti, če ga okrepiamo z deležem sredstev zainteresiranih gospodarskih organizacij s podjetniško zavzetostjo, da bo vsak vložil »razvojni dinar« dal dolgoročne in kratkoročne učinke.

Franci Ogrizek

— Saj je bil že skrajni čas za posodobitev, kajne?

Načrt izvoza in uvoza v letu 1989

V letu 1989 članice sozda Merx načrtujejo izvoz blaga v vrednosti 1.870.882 dolarjev ter izvoz storitev v vrednosti 2.732.443 dolarjev (v glavnem Zdravilišče Dobrna).

Glede na precejšnji izpad izvoza v letu 1988 ocenjujemo te načrte kot zelo optimistične. Kmetijske DO so planirale približno enake količine blaga za izvoz kot leto prej: DO »BC« bi lahko povečala izvoz, če bodo na novi odkupni postaji lahko dovolj kvalitetno pripravili blago. V skladu s prizadevanji za povečanje izvoza se v letošnjem letu vključuje tudi drobno gospodarstvo v okviru DO Savinja Mozirje, še naprej pa si bodo prizadevali za prodor zaščitnih sredstev »DD« na tuji trg.

Plan uvoza blaga za leto 1989 je zelo velik, ker je v njem zajeta tudi široka poraba DO »Tkanina«. Za zdaj so še uvozniki nosilci pravic do uvoza blaga za široko porabo, ker pa je v osnutku Zakona o ZT prometu omenjena možnost razdelitve teh

pravic na uporabnike, smo ta podatek zajeli tudi v planu.

Brez široke porabe planirajo članice Merxa, uvoz blaga v vrednosti 2.782.282 dolarjev. Od tega je planiran uvoz opreme za 891.666 dolarjev. Če k temu prištejemo še 237.708 dolarjev planiranih za uvoz storitev (v glavnem dnevnice), potem si ob upoštevanju veljavnih zakonskih predpisov lahko ponovno zastavimo vprašanje stimuliranja izvoza.

Zakonska ureditev deviznega sistema ostane za zdaj v osnovi nespremenjena in še naprej temelji na do-lo-čanju pravic do uvoza, čeprav se obeta večja liberalizacija uvoza. Za uvoz blaga po sistemu LBO ter uvoza storitev potrebujemo še naprej DPRP in ker je ta vezan na izvoz, se znova kaže potreba po izvozu. Tudi pravica do uvoza opreme je odvisna od ustvarjenega izvoza v preteklem letu in amortizacije.

Pri tem je potrebno poudariti, da se upošteva samo redni izvoz blaga in ne specifični posli!

Osnovni kruh in črna moka — sociala za koga!

Bolj ko govorimo o tržnih zakonitostih in delovanju trga, ki mora postati osnovni motiv pri pridobivanju dohodka, težje so razumljivi nekateri ukrepi, s katerimi se grobo posega v gospodarjenje mlinarstva in pekarstva. Vedno je »država« predpisovala in določala ukrepe za našo dejavnost, vedno je bil kruh merilo za določanje ali pa zadrževanje standarda ljudi. Danes pa je kruh merilo in potreba za socialno varnost najrevnejših, vsaj tako mislijo številni in tudi zvezna administracija. Vendar je resnica drugačna.

mestila izplačujejo še s trimesečno zamudo. Kompenzacije v takšni ali drugačni obliki niso dolgoročno rešitev, služijo lahko le kot premostitev, z njimi ne varujemo tistega, ki so mu namenjene.

Drug nesmisel v naši dejavnosti so določene cene osnovnemu (socialnemu) kruhu (uredba ZIS) ter predpisovanje količinske strukture peke. Seveda je vse to brez kakršnih koli nadomestil. Tudi ta administrativni poseg nima pravega učinka, je samo prelaganje odgovornosti in pesek v oči vsem socialno ogroženim, za

delu svojega dohodka in svojemu standardu zato, da bo osnovni kruh končal v jaslih kot najcenejše krmilo.

Obvezna proizvodnja in prodaja osnovnega kruha nas lahko zopet pripelje na rob donosnosti ali celo v izgubo, saj se ne predvideva nobenih nadomestil. Neprijetno za naše delavce v proizvodnji in trgovini je, da ostajamo še naprej predmet kritike tistih resnično socialno ogroženih, ko ne dobijo osnovnega, bolj rečeno cenenejšega kruha.

Rešitev problema je mogoča samo tako, da uveljavimo ekonomske cene

Zvezni izvršni svet je z odlokom o najvišji ceni pšenične moke tipa 850 določil tudi višino nadomestila za izpad dohodka mlinarskim organizacijam. Čeprav naj bi bil ukrep le začasn, se mu veljavnost kar naprej podaljšuje. V zvezni ustavi in tudi ustavnih dopolnilih je zapisano, da je protustaven vsak akt in dejanje, s katerim bi bile kršene pravice delavcev. To, da delavci ne morejo samostojno odločiti o delu in poslovanju delovne organizacije, odločati o dohodku, da ne morejo poslovati na osnovi tržnih zakonitosti, samo pomeni, da država še ne »odmira«.

Ob uvedenih ukrepih, s katerimi se ne priznava enakopravnost pri pridobivanju in delitvi dohodka, mora zakonodajalec zagotoviti nadomestilo — kompenzacijo. Za moko tip 850 (črna) je bila kompenzacija zagotovljena do konca preteklega leta. Šele pred nekaj dnevi (17. februar) je ukrep podaljšal do konca februarja. Od tu dalje je zopet vprašanje, kako planirati, kako se poslovno odločati. Že sedanja višina kompenzacije ni nadomestila izpada dohodka pri proizvodnji moka. Razen tega se nado-

kateri bi morali poskrbeti na drugačen način. Nesmiselnost ukrepa je v tem, da osnovni kruh ne pride v celoti do tistih, ki jim je namenjen, to pa je socialno ogrožena populacija. Predpisana cena osnovnega kruha je 796 din za kilogram, toliko pa stane skoraj samo moka (692 din) za ta kruh. Negativna razlika znaša po kalkulaciji brez najmanjše akumulacije 1.475 din, pri tem pa še niso upoštevani povečani stroški energije (nafta, elektrika, plin, premog) zadnjih podražitev. Nesmisel je tudi v tem, da je predpisana cena enaka za celotno državo, nekateri stroški so v Sloveniji vendarle bistveno drugačni. Delo pekov je ob tem popolnoma razvrednoteno. Prav tako tudi delo trgovcev, strošek prodaje za osnovni kruh je priznan v absolutnem znesku 3.30 din za kilogram. Dosegli nismo prejel nobenih nadomestil za izpad dohodka pri proizvodnji osnovnih vrst proizvodov. Izpad pokrivalo s cenami ostalih vrst proizvodov. Tako se cenovna nesorazmerja vedno bolj večajo, tega pa ne moremo več dopuščati. Ne moremo in ne smemo dovoliti, da se bo naš delavec odrekal

moke in kruha ter izvedemo socialni program za najbolj ogrožene. Prepričan sem, da bi namenska sredstva (iz kompenzacij) namenjena socialno šibkim, prišla v prave roke. Nobena skrivnost ni, da v naši republiki razmišlja v to smer. Žal se naša jugoslovanska različnost tudi na tem občutljivem področju oskrbe prebivalstva z moko in kruhom še vedno poskuša spraviti na enak skupni imenovalec, kar pa je neizvedljivo.

Spoznali smo, da moramo v Sloveniji ravnati drugače, če hočemo peljati razvoj v smeri večje produktivnosti in biti zato tudi cenejši. Težko je biti osnovni nosilec preskrbe z osnovnim živilom ob tako nejasnih pogojih, pa še ti se iz dneva v dan spreminjajo.

Čeprav dajemo poslovnosti v DO MPI vso težo, je težko biti posloven danes, ko ne vemo, kaj bo jutri. Nekateri to sprejemajo z razumevanjem. Iščejo pač poti in nove oblike v poslovanju za premagovanje trenutnih težav. Doseči želimo le stabilnejše pogoje za gospodarjenje in nadaljni razvoj.

Edvard Stepišnik

Kratke novice

Hoteli gostinstvo

Obpravnavali so poslovno komercialno politiko

Sredi februarja so najodgovornejši delavci delovne organizacije Hoteli gostinstvo na svojem kolegiju obravnavali predlog poslovne in komercialne politike, ki jo bodo letosne leto ter predlog tehnološke in poslovne organiziranosti, ki jo bodo letosne leto po zakonu o podjetjih. Na oba predloga so imeli nekaj konkretnih pripomb. Uskladitev pa so naložili Žaretu Frančeskinu, pomočniku KPO za gostinstvo in turizem, ki je bil na seji kolegija.

Radlje — Kope

Delitvena bilanca

V zadnjem času poteka uveljavljanje samoupravnega sporazuma oziroma delitev premoženja med temeljno organizacijo Radlje in novoustanovljeno delovno organizacijo Kope, ki je bila prej poslovna enota tozda Radlje. Predvidevajo, da bodo vsa dela v zvezi z delitvijo premoženja končana v teh dneh zaradi zaključnega računa za leto 1988, ki je tik pred vrati.

Komercialna koordinacija sozda

Poslovno-komercialna politika

Februarja je bila komercialna koordinacija sozda Merx, na kateri so sprejemali politiko za letošnje leto. V nekaterih elementih so jo skušali čimbolj prilagoditi novim tržnim pogojem, kar bo seveda zahtevalo selekcijo področij dogovarjanja. V tistih blagovnih tokovih in skupinah, kjer pa bo dogovarjanje teklo, pa bo moralo biti sto odstotno realizirano oziroma spoštovano.

Tako se bo morala poslovno-komercialna politika sozda Merx v bodoče predvsem usmeriti v skupno dogovarjanje na nabavnem področju v vseh blagovnih skupinah zaradi čimboljših nabavnih pogojev. Seveda gre pri tem za nabavo zunaj sistema Merx in za čim bolj uspešno prodajo lastne proizvodnje in trgovskega blaga partnerjem. Znotraj Merxa pa bomo morali na osnovi sprejete poslovno-komercialne politike zagotoviti predvsem smotno delitev dela med posameznimi članicami. To velja enako za blagovni promet kot tudi za proizvodnjo.

Na komercialni koordinaciji pa so se dotaknili tudi področja ekonomske propagande in ugotovili, da so do sedaj vsi skupaj premalo naredili in da bodo morali v prihodnje politiko financiranja ekonomske propagande spremeniti in sicer posodobiti obveščanje potrošnikov o ponujenem blagu ter mnogo več pozornosti in denarja nameniti tudi embalaži proizvodov in njihovemu reklamiranju. Seveda pa bo potrebno za realizacijo programa ekonomske propagande pridobiti dodatna sredstva zunaj sistema, od večjih dobaviteljev, in pa seveda tudi nekaj sredstev od članic Merxa, ki imajo prav tako rezervirana sredstva za ekonomsko propagando. Še posebno pa je to področje pomembno v letošnjem letu, ko praznujemo 30-letnico Merxa.

Zadar

Sojarna, Plodine, Posedarje

Predstavniki sozda so bili pred kratkim na poslovnem pogovoru v Sojarni Zadar. Dogovarjali so se za do-

bavo sojinih tropin, olja in predelavo soje, ki jo Merx dobi iz uvoza in iz Orahovice na osnovi pogodbe.

Razgovor so nadaljevali pri delovni organizaciji Plodine, dobavitelju sadja in zelenjave naši članici Blagovnemu centru. Ta firma kupuje naše konje in uvaža blago za široko porabo. To pa je vsekakor izredno zanimivo za Merx, saj bi si lahko ob dobrem poslovnem sodelovanju prek njih Merx zagotovil določene količine blaga za široko porabo.

Po ogledu poslovnih prostorov za Savinjo Mozirje in Elkoj v Zadru so predstavniki Merxa obiskali še kmetijsko zadrugo Posedarje in se z njimi dogovorili o širšem poslovnem sodelovanju na področju dobave zelenjave in o skupnem odkupu in plasmaju vseh vrst kož.

Kmetijska zadruga Slovenske Konjice

Pogovor o poslovnih strategiji

Kolegijski poslovodni organ nadaljuje obiske po delovnih organizacijah o finančno ekonomski učinkovitosti in usklajevanju naložb za letošnje leto.

Pred kratkim so bili tudi v Kmetijski zadrugi Slovenske Konjice, kjer je s 1. januarjem prevzel dolžnosti novi direktor, Franjo Tepej.

Razgovor je potekal predvsem o poslovnih strategiji Kmetijske zadruge Slovenske Konjice za letošnje leto, izhajajoč iz predvidenih organizacijskih sprememb v združništvu. Največ časa pa so posvetili zagotavljanju plasmaja kmetijske proizvodnje znotraj sozda in širše ter zagotavljanju reprodukcijskega materiala za kmetijsko pridelavo.

Upadanje prometa

Storilnost je vsak dan manjša

Zmanjševanje nakupa živil v prodajalnah, ki se je pokazalo v letu 1988, se nadaljuje tudi januarja 1989. Ko primerjamo količinske podatke o prodaji blaga med januarjem 1988 in 1989, je padec prometa za približno 9 odstotkov. Največji padec je v blagovnih skupinah kozmetike, mlečnih izdelkov, mesnih izdelkov, sadja in zelenjave ter brezalkoholnih pijač.

Žal moramo ugotoviti, da upadanje prometa ne spremlja manjše število zaposlenih, zato je tudi produktivnost

dela vsak dan manjša. Zato mora biti naša dolžnost, da čimprej sprejememo ukrepe, ki bodo spremenili te negativne tokove.

30-letnica Merxa

Na prvi seji se je sestel odbor za praznovanje 30-letnice Merxa, ki ga vodi podpredsednik KPO Jože Gračnar.

Sprejeli so predlog nalog ob praznovanju 30-letnice ter se dogovorili za nekatere konkretne stvari, kot so znak Merxa ob 30-letnici in za geslo.

Marketinški sektor

Podpisovanje pogodb

Začetek leta je čas, ko se podpisujejo pogodbe za tekoče leto. Tako so delavci marketinškega sektorja v sodelovanju s komercialnimi službami delovnih organizacij polno zaposleni s pripravami na sklepanje pogodb in z dogovori z dobavitelji ob podpisovanju.

Novi čas je tudi pri podpisovanju pogodb prinesel nekatere spremembe. Danes niso več aktualni obsežni samoupravni sporazumi, ki so velikokrat zajemali neuresničljive želje, ampak se zopet uporabljajo stare oblike pogodb z realnimi količinami, pogoji, dobavo in roki dobav.

Razvojno-raziskovalna dejavnost

Program je dobil podporo KPO

Kolegijski poslovodni organ sozda obravnaval tudi poročilo o aktivnostih na področju razvojno-raziskovalne dejavnosti v preteklih treh letih in program za letošnje leto.

Dejavnost v preteklih letih je kolegijski poslovodni organ ugodno ocenil in jo označil kot pozitivni proces na področju razvojnih prizadevanj v sozdu Merx, ki ga je pa seveda potrebno v prihodnosti še pospešiti. Soglašal je tudi s predlogom, da se pospešijo predvsem tiste razvojne naloge in aktivnosti, ki bodo vplivale na hitrejši razvoj posameznih delovnih organizacij in vsega sozda in ustvarile večjo kohezivnost znotraj sozda, predvsem pa povezanost delovnih organizacij po interesnih področjih. Še posebej pa je dobil podporo program dela, ki ima za osnovo nalogo aplikacije teh za sozd in posamezno delovno organizacijo pomembnih ugotovitev iz te razvojne dejavnosti.

TEKOCELJE

**razveselite svoje prijatelje
z darilom, ki ste ga izbrali
v prodajalni •DOM•**

GOSTU LAHKO POGRNEM PRAŽNJI PRT, LAHKO PA GA PUSTIM ZA ČRVIVO MIZO...

Lepa je ta moja dežela na sončni strani Alp. Toliko lepote na majhnem prostoru. Raznoterosti, ki se ne ponavljajo. Vse to lahko radodarno ponudimo gostu ali pa ljubosumno zadržimo zase.

Lahko mu prijazno zaželimo dober dan ali pa zlovoljno odidemo mimo.

Mimogrede mu lahko povemo, da samo pri nas raste Blagajev volčin, ali pa tisto pravilico o Zlatorogovem kraljestvu. Lahko nas pa to prav nič ne briga; saj je vseeno, ali tujec to ve ali ne.

Gostu lahko odrežemo debelo »kajlo« domačega kruha in mu natočimo tiste kapljice, ki je polna sonca, ali pa ga pustimo lačnega. Lahko mu... ali pa ne...

Teh »slahkov« je nešteto.

Če jih bomo uresničili samo drobce, potem bomo bogatejši. Tako in drugače. Bo že držalo: turizem smo ljudje in turizem nas bogati.

Dve leti sanacije Topra in Topsporta

Koncem leta 1986 je postalo jasno, da TOPER brez pomoči od zunaj ne bo v stanju sanirati težavnega položaja, v katerem se je znašel. Iz razpoložljivih informacij je bilo možno sklepati, da bo poslovno leto 1986 zaključeno z večjo izgubo, ki naj bi dosegla cca 800.000.000 din, likvidnostno pa cca 3.500.000.000 din nepokritih obveznosti na sivem denarnem trgu. Upniki in banke niso bili pripravljeni nadalje financirati TOPRA. Medbojni odnosi v TOPRU so bili na kritični točki in skorajda neobvladljivi. Večji del strokovnega kadra si je poiskal druga varnejša in boljše delovna mesta. Zaloge materiala, polizdelkov in izdelkov so bile glede na tržne prilike in slab glas prevrednotene. Dobavitelji niso hoteli več izdajati surovin in materiala v bojzani pred stečajem TOPRA.

Položaj je bil toliko težavnejši, ker se je sočasno začel postopek za stečaj LJK Savinja in torej ni bilo mogoče pričakovati toleriranja slabega poslovanja v TOPRU niti kakršne koli finančne in kadrovske pomoči, če se ne najde primeren sanator, ki bi predložil sprejemljiv sanacijski program in zagotovil potrebna sredstva.

V MEXXU smo spremljali vsa ta dogajanja z veliko zaskrbljenostjo, saj bi stečaj TOPRA in LJK Savinja Celje pomenil, da bo ostalo brez dela cca 3000 delavcev in delavk, posledično pa bi se bistveno zmanjšala kupna moč v Celju in okolici. MEXX je oskrbovalna organizacija, ki je odvisna v svojem poslovanju od razpoložljive kupne moči in zato zelo zainteresirana tudi na dobrem poslovanju gospodarstva in polni zaposlenosti delavcev.

Skupščina občine Celje in LB-SB Celje sta iskali variante rešitev za obe delovni organizaciji pred stečajem. Glede na moč in možnosti je bil seveda podan tudi predlog da sanacijo prevzame MEXX. V tem času je bil stečaj LJK Savinja še samo vprašanje časa, pa tudi za TOPER ni bilo veliko upanja, ker je MURA Murska Sobota, kot najprimernejši možni sanator na predlog občine Celje, da pristopi k sanaciji, odgovorila negativno.

Od decembra 1986 do konca januarja je bilo zato v MEXXU zelo živahno, saj so potekali razgovori in posvetovalna vseh ravneh o tem, ali naj se MEXX odloči in prevzame sanacijo TOPRA, ali ne. Končno je bil na osnovi predhodnih razprav in posvetovalnj spretet predlog KPO, da se pristopi k sanaciji TOPRA. PO in DS SOZD sta predlog ugodno ocenila in sprejela sklepe o sanaciji TOPRA. V celotnem postopku odločanja o sanaciji TOPRA so aktivno in kreativno sodelovale tudi vse družbenopolitične organizacije TOZD, DO in SOZD MEXX. Prav ta aktivna angažiranost velikega števila naših delavcev je pripomogla k pozitivni odločitvi.

Aktivno je bilo kadrovano novo vodstvo — začasni kolektivni poslovni organ (ZKPO), in sicer tako, da smo dali iz sestava MEXXA predsednika tov. Janežič Ervina, člana za komercialno področje tov. Potočnik Ivota in člana za področje financ tov. Ilovcar Dušana. Za področje proizvodnje in tehnologije je bil imenovan dotedanji predsednik družbenega sveta tov. Privšek Peter, za splošne in kadrovske zadeve pa tov. Končan iz občinskega komiteja ZK Celje. MEXX je dal pomoč v omenjenih kadrih za 6 mesecev. Ekipa se je pozneje zamenjala in dopolnila tako, da je postal predsednik ZKPO tov. Privšek Peter, komercialno in zunanjo trgovino je prevzel tov. Žvar Ernest, ki je tudi namestnik predsednika, proizvodnjo tov. Kolar, medtem, ko je kadrovsko področje ostalo nezasedeno, finance pa je pred kratkim prevzel tov. Cocej Albin.

Prva ekipa ZKPO je tako skupaj z zunanjim sodelavcem KPO SOZD MEXX in strokovnimi službami MEXXA ter interna banka pripravila izhodiščni sanacijski program, ki je bil kasneje dopolnjen in aktualiziran.

KPO SOZD MEXX je vzporedno s sanacijskim programom časovno pa že pred njim pripravil tudi pogoje za prevzem sanacije, ki so bili naslednji:

— da se izvede najkasneje do 28. 2. 1987 ukrep družbenega varstva v

vseh TOZD delovne organizacije TOPER Celje.

— da se zagotovi pokritje 50% izgube z nepovratnimi viri iz sredstev rezerv delovnih organizacij občin Celje, Šentjur in Šmarje, 50% pa kot sanacijski kredit iz rezerv za dobo 10 let po 5% obrestni meri,

— da IS občin Celje, Šentjur in Šmarje zagotovijo vračilo sredstev prispevkov in obveznosti DO Toper Celje v smislu določil drugega odstavka 33. člena Zakona o sanaciji in prenehanju OZD,

— da LB-SB Celje zagotovi kredit za obratna sredstva v višini din 1.500.000.000 za dobo 2 let po najnižji možni obrestni meri, oziroma da obresti nad 25% nadomesti iz dohodka banke,

— za leto 1988 mora LB-SB Celje valorizirati višino dolgoročnega kredita z stopnjo inflacije v letu 1987 in vzporedno zagotoviti nadomestila za obresti nad 25%,

— LB-SB Celje mora sprejeti obveznost, da bo 100% pokrivala izvoz in pripravo blaga za izvoz s selektivnimi krediti,

— da banka sprejme vse navedene pogoje in zagotovi sklepe organov upravljanja banke.

Vodstvo SOZD MEXX je bilo mnenja, da so pogoji za pristop k sanaciji ustrezna osnova, da bi bilo mogoče finančni in poslovni del sanacije zaključiti v roku 2 let.

KPO je vezal prevzem sanacije na sprejem vseh pogojev tako, da bi v primeru nesprejetja enega samega pogoja zavrnili sanacijo. Tako dosledno stališče je bilo njuno, ker bi sicer lahko na breme SOZD-a padale kakšne nepredvidljive obveznosti.

Načelo prevzema sanacije je torej bilo, da zagotovimo za sanacijo izključno tuje vire in zaradi sanacije ne obremenjujemo potenciala SOZD-a in članic. Povedati moramo, da so vsi naši pogoji bili sprejeti.

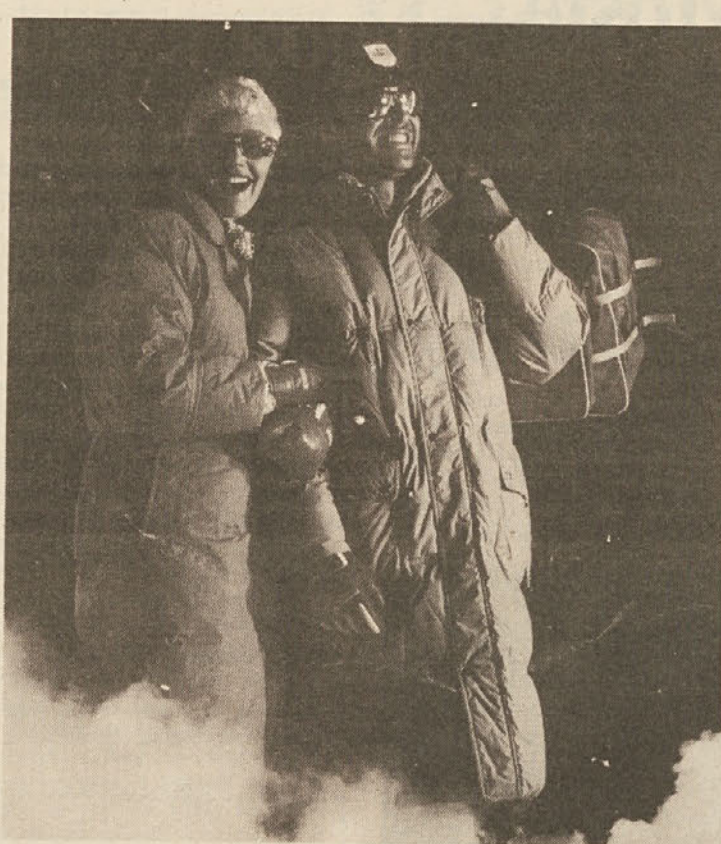
Skupščina občine Celje je 17. 2. 1987 sprejela sklep o ukrepu družbenega varstva za TOPER Celje, prav tako pa so ustrezne sklepe sprejele tudi Skupščine občine Šentjur in Šmarje. 17. 2. 1988 je bilo družbeno varstvo podaljšano še do 17. 2. 1989, ko je prenehalo.

TOPER je postal na osnovi sklepa Zbora interne banke tudi enakopravni član interne banke SOZD MEXX. Ljubljanska banka Splošna banka Celje je namreč za vse obdobje sanacijskih in drugih kreditov zahtevala jamstvo MEXX-a, ki se je manifestiralo preko članstva TOPRA v IB in prevzema sanatorstva.

V pravnem pogledu pa je prišlo do problema že po sprejetju sklepa DS SOZD o prevzemu sanacije, in sicer zaradi določb zakona o sanaciji in zakona o združenem delu ki sta določala, da je senator v formalno pravnem pogledu le TOZD oziroma enovita DO, ne pa SOZD, kot celota. Ta problem je zelo zakompliciral celotno zadevo in smo zato morali poiskati tudi formalne sanatorje. Tako smo predlagali DO Potrošnik, da vstopita v sanacijo zainteresirana TOZD-a Prodaja Celje in Prodaja Šentjur, Tkanini, da vstopita TOZD-a »Veleprodaja« in »Maloprodaja Celje« nadalje pa še DO Teko in DO Moda Celje. Pogodbo o sanaciji naj bi podpisala še SOZD MEXX in Interna banka MEXX. Formalno sanacijo so sprejeli vsi predlagani TOZD in DO razen Tkanina TOZD veleprodaja, ki sanatorstva ni sprejela.

Pogodba o sanaciji vsebuje vse potrebne določbe in zagotavlja odločilni vpliv na saniranca TOPER, to vse pa zaradi zavarovanja naših interesov. V pogodbi o sanaciji pa je izrecno navedeno, da prevzemniki sanacije, našeti v prejšnjem odstavku ne prevzemajo nobene materialne odgovornosti in ne bodo zagotavljali nobenih sredstev, ker so leta zagotovljena iz tujih virov.

Imenovan je bil odbor sanatorjev, sestavljen iz direktorjev enovitih DO in TOZD sanatorjev, direktorja Interne banke in namestnika predsednika KPO SOZD MEXX kot predsednik odbora. Odbor je v začetnem obdobju sanacije intenzivno sodeloval pri razreševanju tekočih problemov sanacije, določanjem likvidnostnih limitov, posebej pa še pri svetovanju in zagotavljanju osebnih

dohodkov delavcev TOPRA. Po takrat veljavni zakonodaji je lahko sanator določal višino osebnih dohodkov sanirancu brez da bi mu dal na razpolago tudi namenska dodatna sredstva. V kasnejšem obdobju, ko so se stvari v TOPRU že dobro razvijale in ni bila več potrebna tako intenzivna aktivnost odbora sanatorjev, kot v začetnem obdobju. Vsekakor pa je potrebno poudariti, da je odbor sanatorjev ob asistenci SOZD in sanatorjev odigral pomembno vlogo pri izvajanju sanacije. Težišče strokovnega dela pri sanaciji TOPRA je nosil KPO posebej še predsednik, interna banka, druge strokovne službe in predsednik odbora sanatorjev.

Sanacija se je odvijala po sanacijskem programu s tem, da je bilo dejansko stanje v TOPRU bistveno slabše od tistega, ki je bilo znano ob prevzemu sanacije. Če danes ocenjujemo to stanje potem bi bilo mogoče reči, da je bilo katastrofalno. Samo nekaj podatkov:

TOPER Celje
— izguba po zaključnem računu za leto 1986 je znašala din 2.380.702.065 in ne 800.000.000, — kolikor je bila najavljena in prikazana,

— žarišča izgube so bili tudi dislocirani obrati v Bosni, od katerih je ostal v sestavi Topra sedaj le še Donji Vakuf. Ti dislocirani obrati so povzročili največji delež izgub v tekočem poslovanju in jih je TOPER v letih 1987 in 1988 pokrtil v breme dohodka teh dveh let v višini preko 1.500.000.000 din

— tehnološka zaostalost in neatraktivni programi,

— prenizka produktivnost in veliko število delavcev,

— totalna odsotnost lastnih in trajnih obratnih sredstev,

— obrestne mere v stalnem vzponu,

— nesposobnost za investicijske aktivnosti zaradi pomanjkanja kapitala, akumulacije in visokih obresti.

TOPSPORT Pliberk
— nerazčiščeni družabniški odnosi s Topsportom, ki je prigrisnil cca 21.000.000 AŠ izgube,

— veliko število zaposlenih v Topsportu ob skrajno nerentabilnih programih,

— totalna nelikvidnost, masovne tožbe in za več kot 3 mesece neizplačane plače,

— ob zmanjšanju števila zaposlenih iz 104 na 10 obveznost plačila odpravnin, ki so v Avstriji zelo visoke,

— dolгови do bank in upnikov so znašali preko 24.000.000 AŠ, ob lastnem kapitalu 14.000.000 AŠ,

— zaloge so dosegale vrednost 12.000.000 AŠ in so bile glede na tržne cene prevrednotene ter v večjem delu težko prodajne,

— družabniki niso izvajali preko Topsporta nobenih pomembnejših komercialnih aktivnosti,

— Topsport ni imel ustrezne kadrovske zasedbe za opravljanje komercialnih poslov.

Toper je bil kot glavni družabnik Topsporta odgovoren za poslovanje v Topsportu in kot tak po družabniški pogodbi, odgovoren družabnikom. Obstajala je velika nevarnost, da bo prišlo do regresa izgub. Če bi Toper, oziroma sanator ne uspel pokriti izgub v Topsportu z zunanjimi viri, bi izguba povečala izgube Topra, kar bi pomenilo neizogiben stečaj Topra.

Poleg naštetih glavnih problemov ob pričetku in v začetnem obdobju sanacije se je pojavljalo še mnogo drugih problemov, ki so oteževali sanacijo. Resnici na ljubo je potrebno povedati, da nihče več ni veljal, da je možno Topsport rešiti in da je torej skupna usoda Topra in Topsporta zapечатena.

Potrebni so bili ogromni napor poslovnih ekip Topra in MEXXA pa tudi velika doza razumevanja, podpore in materialne pomoči s strani LB-SB Celje, IS SRS, GZS in drugih, da so bili ustvarjeni osnovni pogoji za uspešno sanacijo.

Kaj vse smo v teku dosedanje sanacije rešili in v kakšnem obsegu uspeli, je mogoče oceniti iz naslednjega:

TOPER Celje

— v celoti so bile pokrite izgube po bilanci iz leta 1986 in vse kasnejše ugotovljene, ki so se nanašale na poslovanje do 31. 12. 1986,

— zaustavljen je bil pritisk upnikov na Toper,

— zagotovljena je bila trajna neprekinjena likvidnost,

— zagotovljena so bila potrebna obratna sredstva,

— doseženi so bili zelo ugodni obrestni pogoji za v začetku glavni del angažiranih bančnih kreditov,

— zagotovljena je bila ustrezna kadrovska zasedba ožjega in širšega vodstva DO in TOZD Topra,

— pridobljeno je bilo več ključnih strokovnih delavcev v proizvodnji,

— zaustavljena je bila fluktuacija,

— pomembno so bili povečani osebni dohodki,

— povečana je bila produktivnost na nivo rentabilnosti,

— prestrukturirana je bila proizvodnja iz domačega trga v izvoz tako, da dosegamo 70% izvoza in le 30% proizvodnje plasiramo na domačem trgu,

— zaradi visokih obresti oziroma dragega kapitala se je preusmerila proizvodnja za izvoz na »lon« posle, kar je zmanjšalo potrebe po obratnih sredstvih

— zmanjšana je bila vezava obratnih sredstev,

— povečano je bilo obračanje zalog,

— razprodane so bile vse nekorantne zaloge surovin, materiala in izdelkov,

— zaradi uspešni kreacij je mogoče prodati celotno proizvodnjo in nam celo zmanjkuje blaga tako za domači trg, kot izvoz,

— zmanjšano je bilo število zaposlenih iz 1658 na 1368,

— zmanjšano je bilo število delavcev v režiji in administraciji,

— ukinjene so bile proizvodnje v dislociranih obratih, posebno v BiH tako, da je trenutno edini dislocirani obrat še v Donjem Vakufu in še ta bo prenehal z delom v okviru Topra s 1. 3. 1989,

— konsolidirani so bili medsebojni odnosi in TOZD in DO, kot celoti ter zagotovljena socialna varnost delavcem,

— povečala se je pripadnost in zavzetost delavcev,

— po zaključnem računu za leto 1987 Toper že ni več izkazoval izgube, čeprav je poleg pokritja tekočega poslovanja pokrtil še za preko 1.000.000.000 din stroškov, nanašajočih se na prejšnja obdobja, kar bi sicer dejansko še povečalo izgubo iz prejšnjih let.

— poslovno leto 1988 bo zaključeno z pomembnim ostankom dohodka,

— razčiščeni so bili odnosi s Topsportom,

— zaključeno je bilo obdobje družbenega varstva,

— vzpostavljeni so bili pogoji za normalno in uspešno nadaljnje poslovanje.

TOPSPORT Pliberk

— zmanjšano je bilo število delavcev in je trenutno 14 zaposlenih,

— izplačane so bile vse odpravnine in zaostale plače,

— odplačani so bili vsi krediti bankam razen 2.000.000 ATS eksportnega kredita, ki ima zelo nizko obrestno mero,

— poplačane so bile vse obveznosti do dobaviteljev in drugih upnikov,

— razprodane so bile skoraj vse zaloge surovin materiala izdelkov in blaga tako, da je njihova vrednost bila zmanjšana od cca 12.000.000 ATS na vsega 1.332.658 ATS, koncem leta 1988. Preostale zaloge so ovrednotene po tržnih cenah,

— zagotovljena je bila trajna in tekoča likvidnost,

— pridobljeno je ponovno dobro poslovno ime Topsporta,

— razčiščeni so bili medsebojni odnosi z družabniki,

— pridobljeni so bili novi poslovni prostori, ki omogočajo tudi eventualno širitev proizvodnje,

— odprodana je bila nepotrebna strojna oprema,

— opuščen je bila nerentabilna proizvodnja, ki ostaja le v obsegu potrebnem za vzdrževanje kooperacijskih odnosov in pogojev,

— pokrit je bil problematičen del izgube v višini cca 14.900.000 ATS,

— zagotovljena je tranša za pokritje izgube prejšnjih let za leto 1989,

— ostanek nepokrite izgube cca 6.500.000 ATS bo pokrit iz komercialnih poslov v naslednjem obdobju,

— družabniški kapital 14.000.000 ATS daleč presega preostanek še nepokrite izgube,

— poslovanje v letu 1989 bo zaključeno pozitivno, kar se bo zgodilo prvič v celotni zgodovini Topsporta, saj izkazani manjši dobički v prejšnjih letih niso bili realni,

— uspeli smo zagotoviti zasedbo mesta poslovodje s priznanim strokovnjakom mednarodnega kova,

— za leto 1989 je predvideno in zagotovljeno najmanj za 60.000.000 ATS poslov,

— v celoti je zagotovljeno financiranje predvidenih poslov,

— odprte so možnosti za najemanje kreditov brez garancije jugoslovanskih bank kar dokazuje, da je povrnjeno zaupanje v Topsport in da ima MEXX, kot sanator v Avstriji velik ugled. Tudi ugled Topra se je preko sanacije Topsporta bistveno povečal,

— zagotovljena je zaposlenost proizvodnih kapacitet,

— relacije družabniki — Topsport so postale poslovne in se že odvijajo obsejni posli

— možnosti Topsporta za opravljanje poslov v Jugoslavijo in za Jugoslavijo so skoraj neomejena in jih je potrebno le izkoristiti.

Kaj moramo še v prihodnosti storiti, da bi bila sanacija Topra in Topsporta uspešno zaključena?

Toper je praktično zaključil prvo etapo sanacije s tem, ko je zagotovil zaposlenost kapacitet, poslovanje brez izgub in likvidnostno sanacijo. Potrebno je zagotoviti še tehnološko sanacijo, ki pa bo glede na stopnjo akumulativnosti in visoke obresti na kredite izvajana etapno in v okviru razpoložljive akumulacije. Pri tehnološki sanaciji računamo na tuja vlaganja, ki se delno že realizirajo v vlogo ELHO München v višini 500.000 DEM za računalniško opremo za krojilnico.

Topra je potrebna še nadaljnja podpora MEXXA ne toliko v materialnem kot v moralnem pomenu, saj poslovni partnerji zelo cenijo »streh« MEXXA. To je zlasti pomembno pri skoraj vseh finančnih transakcijah, posebno pa še v tujini.

Topsport je potrebno še nadalje usposabljanje za izvozno uvozno in kooperacijske posle ter ga usposobiti za nosilca teh aktivnosti tako za družabnika kot za MEXX.

Končno si moramo postaviti tudi vprašanje, kaj je MEXX pridobil z vlogo sanatorja Topra in Topsporta in kakšne interese imamo za v naprej?

Ugotovimo lahko, da je MEXX zelo uspešno odigral vlogo sanatorja, saj smo bili deležni mnogih laskavih priznanj s strani IS SRS, GZS, družbenopolitičnih skupnosti, bank in institucij v Avstriji, kar pomeni široko afirmacijo. Zelo pomembno je, da smo sanacijo opravili brez kakršnega koli materialnega angažiranja in da smo celo dobili plačane vse stroške sanacije. Pridobili smo si tudi mnogo dragocenih izkušenj, ki bodo brez dvoma koristne tako za SOZD, kot za članice.

V času sanacije in članstva Topra v IB, so se zelo ugodno kompenzirali presežki finančnih sredstev MEXXA s občasnimi večjimi sezonskimi prihodki sredstev v Topru, kar je bilo zelo koristno za obe strani. Teh prednosti tudi v bodoče ne bi smeli zanemariti že zato, ker je vedno težje varno plasirati prosta likvidnostna sredstva.

Odprte so možnosti za hitro vključitev MEXXA v zunanje trgovinske aktivnosti, saj smo velik devizni deficitarec, Toper pa je z izvoznimi možnostmi 7.000.000 US \$ velik pozitivec. MEXX si mora odpreti možnosti za izvoz, kot tudi uvoz surovin, opreme in predvsem potrošnega blaga, saj prav na tem področju močno zaostajamo za drugimi SOZD-i v Sloveniji in Jugoslaviji. Večino teh ambicij lahko rešimo v spregi s Toprom in Topsportom. Ko bomo torej v prihodnjih dneh razpravljali o predlogu vključitve Topra v SOZD MEXX ne pozabimo teh dejstev. Eventualna vključitev v SOZD MEXX, pa seveda v nobenem primeru ne pomeni zmanjševanja razvojnih možnosti sedanjih članic, ampak celo obratno, odpira mnoge nove in poslovno zanimive možnosti.

**Predsednik
odbora sanatorjev
Vitimir Dolinšek**

Zakaj integracija?

MPI in Gostinstvo Moste

V sozdu Merx v preteklosti ne beležimo integracij pri naših članicah, zato je še toliko bolj zanimiva vest o vključitvi Gostinstva Moste v Mlinsko predelovalno industrijo.

Na nekatera vprašanja nam je poskušal odgovoriti direktor Edi Stepišnik. Iz njegovih odgovorov se je dalo razbrati, da v tem primeru ne gre zgolj za klasično obliko integracije, zato da bi nekoga »reševali«, ampak gre predvsem za nadaljnji razvoj in krepitev matičnega podjetja.

Kdo je dal pobudo in zakaj?

»V naši razvojni in poslovni strategiji dajemo vedno večji poudarek trgu. Tržno gospodarstvo dobiva realno osnovo, to že tudi krepko

— razvoju obratov družbene prehrane za pripravo malic (moka, testenine, kruh, pecivo).

Spoznali smo, da se takšna ponudba dopolnjuje tudi z našim proizvodnim programom. Vzpodbudna je tudi njihova odločnost, da nedonosne lokale oddajajo v najem, lahko pa bi katerega preuredili v specializiran lokal po našem zgledu (butična prodaja naših izdelkov).

Kaj je bilo obljubljeno pri integraciji?

DO Gostinstvo Moste posluje pozitivno, so dokaj dobro organizirani, kadrovsko so sanirani. V dveh letih je kolektiv s 115 zaposlenimi zmanjšal na 85 zaposlenih, pri enakem obsegu

opravljal tudi promet blaga, torej prodajo naših izdelkov. Predvidevamo, naj bi sčasoma iz tega dela dejavnosti ustvarjali polovico celotnega prihodka. Skratka, temu delu pripisujemo zelo velik pomen, to pa pomeni, da se v tej poslovni enoti v Ljubljani ne bomo ukvarjali le s klasičnim gostinstvom.

Zakaj ste držali intergracijo tako dolgo v tajnosti in zakaj sedaj tako hitite?

Razumeti morate, da vsakega odločilnega koraka o pomembni poslovni odločitvi ne moremo takoj razlagati, vsaj do takrat ne, dokler stvari niso jasne. O tem, da želimo kupiti lokal v Ljubljani, smo sicer govorili, o sami

občutimo v delovni organizaciji. Vedno poudarjamo, da moramo trg širiti in biti tudi agresivnejši, sicer nas bodo drugi prehiteli. Težko pa je osvajati nova tržišča na klasičen način (nelojalna konkurenca, večanje prodajnih bonitet). V MPI smo se že pred časom odločili, da se usmerjamo v širitev lastne maloprodajne mreže, to pa niso samo klasične prodajalne kruha, ampak že kombinacije z gostinstvo (kava, topli napitki, topli obroki — zajtrkovalnice).

Iskali smo lokal tudi v Ljubljani in ga tudi kupili od delovne organizacije Gostinstvo Moste. Vendar smo ugotovili, da je težko nanovo organizirati del podjetja na dislociranem terenu. Zato smo tudi dali prvo pobudo o tesnejšem medsebojnem povezovanju. S to vključitvijo pridobimo poslovne prostore in že utečeno organizacijo poslovanja.

Zakaj vključujete gostince?

V Kolektivu Gostinstvo Moste so spoznali, da se ne morejo hitreje razvijati s klasičnim načinom poslovanja. Novo, pomlajeno vodstvo je začrtalo smel in ambiciozen razvojni program, ki temelji:

— na dveh novih lokalih v središču Ljubljane z novo ponudbo, postrežbo stoji, s hitro pripravljenimi obroki (testenine, hamburgerji, pecivo, slaščice)

poslovanja. V težave pa bi kmalu zašli zaradi nedokončanih investicij na dveh osrednjih objektih.

Dogovorjeno je:

— V 3 mesecih je potrebno dokončati največji lokal 1.021 m² na ploščadi BK (pred Metafko). V njem bo specializirana ponudba testenin in slaščic, tu so tudi velike možnosti za širjenje ponudbe zunaj lokala, na ploščadi in na terasi. Plasmah naših izdelkov v samem gostinskem lokalu bomo razširili še s prodajo v prodajalni. Naša ocena je, da bi se moral sedanji celotni prihodek DO Gostinstvo Moste s tem lokalom povečati za 100%.

— Za drug nedokončan lokal (avtobusna postaja Ljubljana) še nimamo programskih opredelitev (zajtrkovalnica z butično prodajalno) — odvisno od novih lokalov v neposredni bližini. Še posebej zanimivo pa je skladišče pod tem lokalom, ki ga moramo čimprej usposobiti. Iz tega bo šla prodaja naših izdelkov v Ljubljani.

— Vedno bolj ugotavljamo, da bomo tudi razširitev družbene prehrane morali dati svoje mesto v naših razvojnih načrtih.

— Že v osnutku SaS o združitvi (o njem teče sedaj tudi javna razprava) smo dopolnili predmet poslovanja za ljubljanski kolektiv, da bo

integraciji pa smo se med vodstvi obeh DO začeli pogovarjati šele letos, v začetku januarja. Tudi danes še ne želimo razširjati vesti o povezovanju, ker obstaja v Ljubljani velik interes za pridobitev poslovnih prostorov in širjenje trga tudi s strani drugih. Sedaj, ko smo se dogovorili za osnove našega tesnega sodelovanja, pa hitimo, da do turistične sezone dokončamo osrednji objekt (tudi cene z izvajalci del še držimo na lanskni ravni) in začnemo čimprej plasirati naše proizvode v Ljubljano.

Vsi moramo biti prepričani o tem, da le hitre akcije dajo zadovoljive učinke ter da samo hitro vloženi dinar da dva.

V pogovoru z direktorjem je bilo še nekaj vprašanj, ki pa niso bila tako pomembna. V nadaljnjih razpravah se bodo postavljala nova in tako je tudi prav. Ob tem imam prijeten občutek, da delavcem MPI vendarle ni vseeno, kaj bo z njimi jutri, kako bodo poslovali.

Seveda pa je zelo pomembno, da imajo zaupanje v ljudi, ki jim kreirajo poslovno politiko. »Moramo si verjeti in si zaupati, sicer ne bomo uspeli doseči osnovnega cilja, da želimo biti v podjetju MPI močni, ne pa veliki,« je na koncu dejal direktor Edi Stepišnik.

Ob praznovanju dneva žena

Vsako leto znova in znova premišlujem, kaj nam ta dan pomeni in kako razveseliti vse naše delavke, da bi bile vsaj en dan v letu vesele, da bi jim namenili malo več pozornosti kot med letom. Ponovno smo se odločili, da jih zberemo vse skupaj in jim pripravimo skromen in prirčen kulturni program. Večina, še zlasti tiste iz dislociranih organizacijskih enot, to idejo izredno pozdravljajo, še zlasti zato, ker jih večino med seboj vsakodnevno komunicira poslovno, poznajo pa se ne in prav to je priložnost, da se tudi osebno srečajo, spoznajo, poklepajo, kot ženske znamo.

V imenu vseh delavk v DO BLAGOVNI CENTER sem izbrala tisto, ki ima najdaljšo delovno dobo prav v Merxu, da bi jo predstavila, z njo pokramljala in ji za vseh 275 čestitala ob prazniku, 8. marcu.

To je Silva Pavlinč, rojena leta 1937. Šele 17 let je imela, ko se je zaposlila v izdelovalnici bonbonov v Kolonialih — živila. Bolečine v rokah jo še danes spominjajo na izredno težke delovne razmere, vendar pravi,

da je bilo za »obstat«. Ob delu se je tudi skromno izobraževala in opravljala različna dela in naloge. Ob reorganizaciji je bila razporejena v DO Blagovni center, in sicer v DSSS v oddelek vhodno-izhodne kontrole

kot šifrantka. Pravi, da je v tem delovnem okolju zelo rada, da čuti medsebojno razumevanje, skratka, da rada hodi na delo. S pravim žarom radosti govori o razvoju delovne organizacije, saj so se delovne razmere vseh zaposlenih v vseh teh delovnih letih izjemno spremenili in izboljšali. Tudi v tem ne vidi težave, da se je morala prilagoditi dvozmenskemu delu, če hočeš, pravi, tudi to zmores.

Silva je stara 52 let in me je prese-netila, ko pravi, da bo v letošnjem letu začela premišljevat, da se bo poslovila in se upokojila. Pravi, da posluša dnevna poročila, da jo skrbi jo razmere, a upa na vse najboljše, da pa je potrebno pomagati mladim, da se zaposlijo. Sama ima 18-letno hčerko Simono, ki prav sedaj končuje pripravništvo in se bo zaposlila. V njenih očeh je veselje ob tej novici za obe. Tudi njen mož Silvo je bil zaposlen v DO Blagovni center in je že upokojen. Ob prazniku sem ji zaželela, da bi bila še vnaprej zdrava in srečna v krogu svoje družine.

Z. Z.

**Vsem ženam
želimo vse najboljše ob
njihovem prazniku — 8. marcu**

Mihaela Gavrilovič

Imam pač srečo

Ob bližajočem se 8. marcu je svoje misli o prazniku pa tudi o svojem delu takole strnila Mihaela Gavrilovič, zaposlena v Tkanini, v tozdu Maloprodaja:

»Dan žena mi kot praznik veliko pomeni. Ta dan je moja družina, oba otroka in mož, še posebej pozorna do mene. Pozorni do nas žensk so tudi v delovni organizaciji. Že vrsto let nam namreč omogočajo ogled kulturne prireditve in s tem pokažejo svoje spoštovanje do nas in našega praznika. Boli pa me, ko vidim, da se je v marsikateri delovni organizaciji ta dan izrodil in je samo izgovor za »veselico«. Menim, da bi tudi sicer naša družba lahko kaj storila, da bi ta dan dobil zopet veljavo. Zavedati bi se namreč morali, da v večini primerov žene opravljajo dvojno službo, na delovnem mestu in doma.«

In ko je že bila izrečena misel o službi, jo je Mihaela takole zaokrožila: »Svoj cilj, da bi opravljala delo, ki me veseli, sem dosegla. Sem trgovka, ob delu sem končala še poslovodsko

šolo in sedaj sem vodja prodajalne Tekstil. Pravzaprav je to diskontna prodajalna, odprta dobre pol leta in v tem času se je potreba po tovrstni trgovini v središču mesta potrdila. Pa ne samo po asortimanu in dostopnih cenah, ki so konec koncev tudi vzrok, da je trgovina vedno polna kupcev. Prodajalna je znana tudi po tem, da jo odpiramo šele ob 9. uri. To, na kar se Celjani težje navajajo pa je, da se vrata naše prodajalne zapro že ob 17. uri oziroma sredi popoldneva. Tudi me v prodajalni smo se temu težje privadile, kljub temu pa bi lahko rekla, da je bila to pametna odločitev, ki bo gotovo dala ekonomske učinke. Če rečem težje privadile, potem je to zato, ker smo bile vsaj na začetku ves dan zdoma, za ženo in mater pa je celodnevna odsotnost velika obremenitev, obremenitev pa je tudi za družino. Ob tem se nasmejne in doda: »seveda, če je v družini razumevanje, je vse lažje in jaz to srečo imam!«

T. Č.

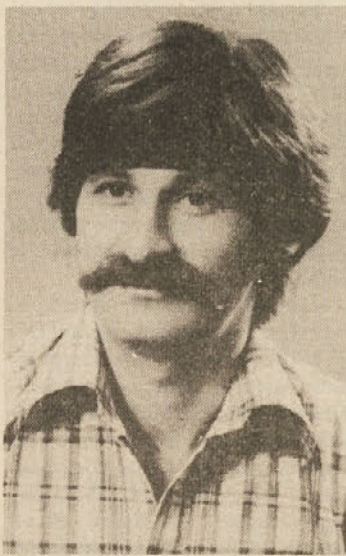
Higiena v obratih družbene prehrane

Nevarnost za zdravje, ki jo lahko povzročijo živila v obratih družbene prehrane, nastane zaradi neupoštevanja higienskih načel pri zidavi in opremi obratov kakor tudi zaradi ne-higienskega ravnanja z živili.

Prehranjevanje v obratih družbene prehrane močno narašča. Lahko rečemo, da že skoraj četrtino dnevno potrebne kalorične vrednosti zaužijemo v različnih prehranskih obratih. To strmo naraščanje družbene prehrane je prineslo s seboj številne probleme zaradi vse večjega pojavljanja infekcij in zastupitev z živili, ki prav tako zelo naraščajo.

Vzroki za to so:

- vse večja uporaba visokovrednih lahkopokvarljivih živil (meso, mesni izdelki, jajca, jajčni izdelki) pri predelavi katerih je možnost okuženja z bakterijami izredno velika

Milenko Audušič, avtor članka

- sodobna tehnologija omogoča pojavljanje določenih obolenj kot so kompilobakterioza, jersinioza, salmoneloze, botulizem, »scrombroid poisoning« (zastupitve s histaminskimi in histaminu podobnimi snovmi)
- uporaba vnaprej pripravljenih izdelkov (globoko zamrznjenih, ohlajenih) brez potrebnega znanja o njihovi pravilni uporabi, roku trajanja in shranjevanju
- neustrezen transport živil, zlasti zaradi prekinjene hladilne verige
- nezadostno, pogosto zelo pomanjkljivo higijensko znanje osebja v obratih družbene prehrane
- nezadostno čiščenje in dezinfekcija kuhinjskih blokov
- še vedno zelo velika okuženost krnil.

Nadaljevanje na 7. str.

MERX

TEKO CELJE
VELEBLAGOVNICA "T"

Obiščite nas na oddelku

**ŠPORTNE
POTREBŠČINE**

NASVETI ZA VSAK DAN

Živimo z naravo na svojem vrtu

Pripravimo si kompost

Blizu se čas spomladanskih del na vrtu. Pri čiščenju organskih odpadkov se vse premalo zavedamo, kako koristno jih lahko uporabimo za pripravo komposta, namesto da jih mečemo v kontejnerje.

Kompost lahko vsestransko uporabljamo pri pridelovanju vrtnin. Z njim izboljšujemo strukturo in rodovitnost zemlje, rabimo ga za osnovno gnojenje zlasti tistih vrtnin, ki ne prenašajo gnojenja s svežim hlevskim gnojem, rabimo pa ga tudi pri sajenju drevec, grmičja, okrasnih rastlin ter pripravi prsti za lončnice. S tem si prihranimo nakup dragih substratov.

Prostor za kompostni kup izberemo kje v skritem in senčnem kotičku vrta. Kompostiramo lahko na kup, ki naj bo visok največ 1 m, širok od 1,5 m in poljubne dolžine. Zaradi prostorskih omejitev na vrtu pa je najbolje, da uporabljamo različne ograditve kompostnega kupa, ki so lahko iz lesenih letev, žične mreže ali drugih materialov, prirejenih tako, da omogočajo dobro zračenje. Zaradi praktičnosti je najbolje, da imamo dva ali več ograjenih kupov, kjer na enega nalagamo kompostni material, na drugem dozoreva, iz tretjega pa ga rabimo.

Za pripravo komposta na vrtu lahko uporabimo vse organske odpadke z vrta pa tudi iz stanovanja. Taki odpadki so: listje in drugi rastlinski odpadki z vrta, smeti brez mehanskih delcev, blato, mlad plevel (na kup ni priporočljivo metati ostanke). Za kompost lahko uporabimo tudi gnoj in odpadke malih domačih živali, s katerimi vnesemo v kup tudi mikroorganizme. Med plasti komposta in na vrh namečemo prsti, da se kup bolje sesede. Vrhni del kupa naj bo v sredini nižje, da prestreza meteorno vodo. Da se izognemo neljubemu premetavanju, ki je v ograjenih kupih sploh težje, vstavimo med plasti komposta kose tanjših drenažnih cevi, ki gledajo iz kupa in omogočajo normalno zračenje.

V kompostnem kupu se začno procesi aerobnega razpadanja (z zrakom) organskih snovi pod vplivom mikroorganizmov. Prav s primerno zračnostjo lahko reguliramo procese razpadanja, ki naj apotekajo pri malo povečani temperaturi od 15 do 38 °C. Pri vsaki občutno višji ali nižji temperaturi potekajo nezaželeni procesi (vrenje, gnitje), ki uničijo zaželenne mikroorganizme in znatno poslabšajo kvaliteto komposta. V sušnem obdobju kompostni kup večkrat zalijemo. Če imamo neograjene kompostne kup in se odločimo za prekopavanje, ne smemo tega storiti v premrzlem vremenu ali v presušem stanju, ker s tem motimo mikrobiološko delovanje. Priporočljivo je, da dodamo na 1 m³ kompostne mase 0,5 do 1 kg žganega apna ali 2 do 3 kg zmlatega apnenca, ki veže organske kisline in izboljša pogoje za delovanje mikroorganizmov, pa tudi drugih živih bitij in deževnikov.

Prav tako je priporočljivo dodati na 1 m³ komposta do 0,50 kg dušičnega gnojila urea, da s tem uskladimo razmerje ogljika: dušika (C:N) na 30:1. Če je v masi premalo dušika, ga mikroorganizmi za svoj razvoj jemljejo iz mase.

Pri preoblikovanju organske mase v kompostu mikroorganizmi in drugi

edafni organizmi s svojimi izločki, po odmrtnju pa tudi s svojimi telesi, tvorijo humus, ki je skupek vrste organskih in anorganskih spojin, ugodnih za izboljšanje vrtnice zemlje in prehrano vrtnin.

Odvisno od starosti komposta določimo tudi namen uporabe. Za gnojenje vrtnin, zlasti v jeseni, je najprimernejši 6 do 8 mesecev star še nedozorel kompost, v katerem je organska masa še v razpadanju in so posamezni deli sestavin še vidni, mikroorganizmi pa v polni aktivnosti. V zemlji se procesi razpadanja takšnega delno dozorelega komposta nadaljujejo, kar vpliva na izboljšanje strukture zemlje, povečano mikrobiološko delovanje, vsi produkti razpadanja pa se pri tem ohranijo in so rastlinam takoj dostopni.

Za setvenice in sajenje drevec ali okrasnih rastlin pa uporabljamo dozorel kompost, v katerem osnovne sestavine niso več vidne. Kompost popolnoma dozori v 2 ali več letih. Priporočljivo je, da ga pred uporabo presejemo in razkužimo s captanom ali še bolje s previcuro N, da uničimo bolezenske klice.

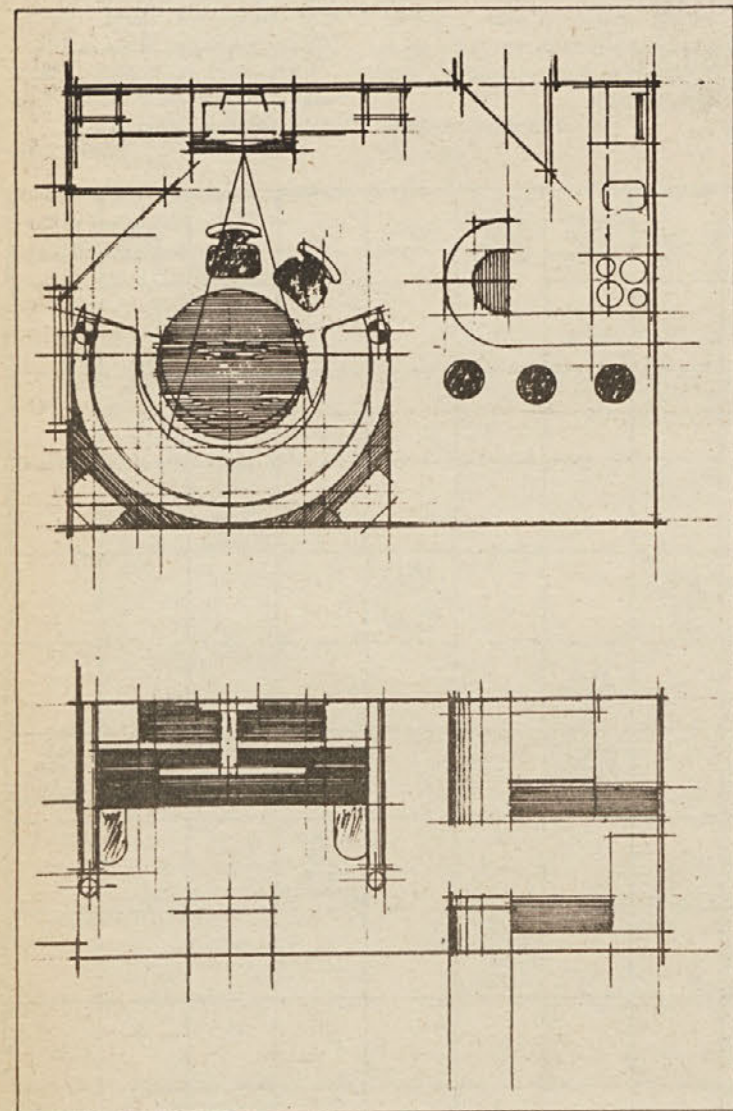
Tudi tako lahko damo svoj prispevek k čistejšemu in urejenemu okolju, hkrati pa je to prihranek ker nismo odvisni od nakupa organskih gnojil.

Karel Šander

ASANA

uživajte ob pitju kakovostnih
aromatiziranih pravih čajev

Arhitekt svetuje

Ker za to številko glasila od vas nisem prejel nobenega vprašanja dragi bralci, vam danes želim pokazati, kako bi se lahko na najbolj prijeten način uredil klubski prostor. Na levi strani skice je okrogla miza s sedeži, na desni pa je majhen bar.

Arhitekt Boris Radšel

Gostinska ponudba Merxa v marcu

Program prireditev

Vsako leto pripravijo gostinsko turistične organizacije, članice sozda, program prireditev za tekoče leto in načrt propagande. V Vestniku vas bomo skušali sproti-obveščati o prireditvah v Merxovih gostinskih turističnih objektih, seveda, če nam bo uspelo zbrati vse podatke. Ker smo do danes prejeli program prireditev samo od delovnih organizacij RTC Golte, Turist Nazarje in Gostinskega podjetja, vam bomo tokrat predstavili njihov program prireditev v marcu. V naslednji številki bomo objavili program prireditev za mesec april in tako naprej. S tem želimo čimveč naših bralcev animirati z Merxovimi prireditvami z željo, da se jih tudi udeležite v čimvečjem številu.

Torej prireditve v marcu
RTC GOLTE
11. marec

— paralelni slalom za pokal »Beli zajec« — ob ugodnih snežnih razmerah

Merxova kuhinja

Skutina pasteta

30 dag sveže skute
2 dl kisle smetane
1 žlička drobno narezanega ali zdrobljenega timijana
1 žlica drobno narezanega drobnjaka
sol in poper po okusu
1 trdo kuhano jajce

V mešalnik vložimo skuto, trdo kuhano jajce, smetano in začimbe. Vse dobro zmešamo in naredimo pasto. Ponudimo jo s črnim kruhom, narezanim na majhne rezine, ali pa s slanini krekerji.

Modne smernice za jesen-zimo 1989/90

V torek, 24. 1. ob 13. uri je dvorani blagovnice »T« marketinski sektor organiziral brezplačno predavanje o modnih smernicah za jesen-zimo 1989/90. Namenjeno je bilo vsem delavcem v trgovini s tekstilom, še posebej pa naj bi bilo v pomoč poslovojem pred izbiranjem in zaključevanjem modelov za sezono, ki prihaja. Predavala sta strokovnjaka — predstavnika Woolmarka iz Beograda, ki vodita predavanja po vseh večjih centrih v Jugoslaviji. Ker sta precej obremenjena, zelo težko dobimo prost termin.

Woolmark je svetovna organizacija za volno in volnene izdelke, skrbi za stalno kvaliteto izdelkov, ki nosijo njen znak. Obenem spremljajo svetovno modo in svetovne modne smernice redno posredujejo vsem našim proizvajalcem, ki sodelujejo s to ustanovo, kakor tudi trgovcem, da se ob sezonah lažje odločajo pri izbiri modnih barv in linij.

Predavanje je zajelo žensko in moško konfekcijo, pa tudi metražo in trikotažo. Spremljano je bilo z barvnimi diapozitivi, barvnimi kartami in filmom.

Udeležilo se ga je precej poslovojev naših članic, kar kaže na zanimanje za tovrstno izpopolnjevanje.

Žal pa se ga niso udeležili poslovoje nekaterih trgovin v samem središču mesta, kar je škoda, če upoštevamo želje, naj bi celjske trgovine nudile modno blago. Zahvala gre »TEKO« Celje za sodelovanje pri pripravi predavanja.

Sicer pa so predavanja postala že skoraj tradicija, ki je ne bomo prekinili.

R. V.

Higiena v obratih družbene prehrane

Nadaljevanje s 6. str.

Vsa ta spoznanja so nas ponovno opozorila na to, da je potrebno higieni in sanitaciji prehrabnih objektov posvetiti ustrezno pozornost. Higiena in sanacija prehrabnih objektov postaja že pomembna panoga, ki se ne omejuje samo na nekaj navodil za čiščenje in eventualno pravilno ureditev, ampak postaja že kompleksen problem, ki ga je potrebno reševati v celoti.

• Za ureditev in vzdrževanje higienskega stanja v obratih družbene prehrane so bistvenega pomena:

1. pravilna ureditev in opremljenost obrata
2. ustrezen higienski postopek pri pripravi in distribuciji hrane
3. pravilno čiščenje, dezinfekcija in higiensko vzdrževanje obrata
4. higiensko znanje in higienska ozaveščenost zaposlenih
5. sistematični higienski nadzor.

V zadnjem času se srečujemo z različnimi sistemi množičnega prehranjevanja, od centralne priprave in distribucije hrane do priprave hrane v manjših obratih v organizacijah zruženega dela. Kontrola higienske ureditve teh obratov je, kljub naporom inšpekcijskih služb, nezadostna in vsak obrat rešuje opremljanje po svoje, brez sodelovanja strokovnih služb. Pri tem dostikrat preveč upoštevajo napotke proizvajalcev. Menim, da bi tesnejše sodelovanje med proizvajalci opreme, uporabniki in higiensko službo pripomoglo k boljši higienski ureditvi in dostikrat tudi k pocenitvi stroškov.

Higienski postopek pri pripravi in distribuciji hrane

Osnovna higienska načela pri transportu in dislocirani distribuciji hrane so: priprava hrane tik pred transportom, tako da hrane ni treba pogrevati; hiter transport; čim krajše zadrževanje v transportnih posodah; hitra razdelitev in konzumacija hrane; temeljito čiščenje transportne posode in izločanje poškodovanih posod.

Pravilno čiščenje, dezinfekcija in higiensko vzdrževanje obrata

V vsakem obratu družbene prehrane morajo biti čiščenje, dezinfekcija in vzdrževanje obrata ustrezno organizirani. Vsak obrat mora imeti izdelan interni pravilnik, v katerem so točno navedene konkretne in osebne dolžnosti zaposlenih.

Higiensko vzdrževanje mora vsebovati naslednje:

- navodila za vsakodnevno čiščenje prehrabnega bloka.
- Navodila za tedensko čiščenje prehrabnega bloka.
- Navodila za generalno čiščenje prehrabnega bloka (1—2-krat mesečno).
- Navodila za uporabo pripomočkov, čistil in razkužil.

Higiensko znanje in higienska ozaveščenost zaposlenih

Osebe, ki so zaposlene v prehrabnih obratih, morajo biti seznanjene z možnostmi kontaminacije hrane. Zakonski predpisi določajo, da mora vsak zaposleni v živilski stroki opraviti tečaj iz higienskega minimuma, obnovitveni tečaj higienskega minimuma, na katerem zaposleni dopolnjujejo znanje.

Sistematični higienski nadzor

Sistematski higienski nadzor v objektih družbene prehrane je stalno ugotavljanje in spremljanje higienskih razmer. Vključuje vzgajanje zaposlenih in izvajanje vseh strokovnih ukrepov sanacije ter nadzor njene učinkovitosti. Sistematični nadzor opravljamo s pregledi in analizami na snaznost. Z metodo odvzema brisov na snaznost lahko dovolj objektivno in realno ocenimo obseg in vrsto bakteriološke kontaminacije.

Milenko Andusić

**Planinska sekcija
Avto Celje**

Program pohodov za leto 1989

marec — **ARIHOVA PEČ**
april — **ZASAVSKA KOČA**
maj — **PRIMORSKA TRANS-
VERZALA**
junij — **URŠLJA GORA**
julij — **TRIGLAV**
avgust — /
september — **POHORJE**
oktober — **OBCNI ZBOR**
november

RAZPIS

nagrad Slavka Šlandra za leto 1989

Komisija za podelitev nagrad »SLAVKA ŠLANDRA« pri občinski skupščini Celje razpisuje v skladu z 12. členom odloka o priznanjih in nagradah občine Celje (Ur. list SRS 20/83)

**NAGRADE »SLAVKA ŠLANDRA«
ZA LETO 1989**

Nagrado Slavka Šlandra lahko dobi:

- posameznik
- skupina posameznikov
- organizacija združenega dela
- družbenopolitična organizacija
- druge samoupravne organizacije in skupnosti
- društvo

Nagrada Slavka Šlandra se podeljuje za najvišje dosežke, izredne stvaritve ali vrhunske uspehe na vseh področjih življenja in dela, ki so splošnega pomena za občino ali pripomorejo h krepitevi njenega ugleda in so bili ustvarjeni v zadnjem obdobju pred podelitvijo.

Nagrado Slavka Šlandra lahko prejme posameznik tudi za izredno pomembno življenjsko delo.

S tem razpisom vabi komisija za nagrado »Slavka Šlandra« samoupravne organe in organizacije v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitične organizacije, društva in občane, da pošljejo predloge za tiste, ki so s svojim izrednim delovanjem in ustvarjanjem pripomogli k hitrejšemu in vsesplošnemu razvoju v svojem delovnem okolju in družbenopolitični skupnosti.

Komisija bo sprejemala utemeljene predloge za podelitev nagrade »Slavka Šlandra« za leto 1989 do vključno 15. 4. 1989 na naslov Skupščina občine Celje, Komisija za podelitev nagrad »Slavka Šlandra«, Trg svobode 9, 63000 Celje.

Po tem roku komisija vlog ne bo upoštevala. Prosimo vse zainteresirane, da z vso resnostjo sodelujejo pri predlaganju za podelitev te nagrade.

**Komisija za nagrade
»Slavka Šlandra«
pri Skupščini občine
Celje**

Kako postanemo vitkejši s pomočjo gimnastičnih vaj za krepitev mišičnega steznika

Gimnastične vaje bomo tokrat delali v glavnem na tleh, na mehki podlagi (preproga, odeja). Vaje bomo delali leže na hrbtu, leže na trebušni strani, ter leže na bočni strani. Vadba naj bo na začetku lahkotna, brez večjega truda, bolj intenzivna pa naj postane po 5. tednu. Ko bomo kolikor toliko utrjeni, ponovimo posamezne težje gibe od 6- do 10-krat, lažje gibe pa od 12- do 15-krat. Sama vad-

ba bo seveda veliko bolj prijetna ob primerni glasbi.

Predlagam, da se pred vajo malo ogrejemo s kolebnico ali s tekom na mestu vsaj 2 x po dve minuti. Priporočam, da gimnastične vaje delamo pred obrokom ali 2 uri po večjem obroku zaužite hrane. Uspeh bo, če bomo aktivni 3- do 5-krat na teden.

Posredujemo vam tudi skico nekaterih gimnastičnih vaj.

Slavko Lisec

Rešitev novoletne nagradne križanke

Vodravno: NASAD, RIPS, KLET, OSANA, ILIE, RIMA, STRAMIN, SMISLOV, TRI, ALKIMIST, NČ, KRANJSKA GORA, AKA, LAH, ACA, ONA, KVAR, ISARCO, ODA, LEV, ROMANA, ALASTOR, KANCONA, ŠIBENIK, NOTTINGHAM, AV, ŠARADA, ZLO, AVION, LENUH, KATJA, ANAMIT, MARNA, ELISA, AREAL, OBARA

2. nagrado 7.500 dinarjev prejme: Ana RUPNIK, Šercerjeva 10, 63325 Šoštanj

3. nagrado 5.000 dinarjev prejme: Aljuš PERTINAC, 63000 Celje, Vojkova 1

4. nagrado 3.500 dinarjev prejme: Gregor PODKRIŽNIK, Tomšičeva 7, 62310 Slovenska Bistrica

Nagradni razpis:

1. nagrada: 10.000 dinarjev
2. nagrada: 7.500 dinarjev
3. nagrada: 5.000 dinarjev
4. nagrada: 3.500 dinarjev

Izzrebani nagrajenci:

1. nagrado 10.000 dinarjev prejme: Marta PEPELJAK, 63000 Celje, Celestinova 13

Letošnjo zimo takih vzponov ni bilo — vsaj pri nas ne! Smučarji pa se še zmerom oziramo v nebo, če bo kaj padlo!?

OBVESTILO

o orientacijskem pohodu

Tudi letos je v programu SLO in DS predviden orientacijski pohod. Točen termin še ni določen, predviden pa je v maju ali oktobru, kar je odvisno od odločitve članic sozda. Orientacijskega pohoda se morajo udeležiti vse članice s tričlansko ekipo.

Na orientacijskem pohodu bi preverjali znanje z naslednjih področij:

- splošni test (naloge organov upravljanja poslovnega organa na področju SLO in DS, naloge in sestava komiteja za SLO in DS)
- civilna zaščita (prva medicinska pomoč, gašenje požarov)
- narodna zaščita (test iz NZ, streljanje s pištolo ali met bombe)
- orientacija

K sodelovanju vabimo tudi zunanje predstavnike in sicer: predstavnike sekretariata za LO, občinskega RK, gasilce, tabornike in OŠTO.

Organizator SLO in DS

Pohod na Arihovo peč

Planinska sekcija Avto Celje bo organizirala 5. marca tradicionalni pohod na Arihovo peč (Avstrija) v spomin na padle koroške partizane.

Avto Celje bo odšel 5. marca ob 6.00 uri izpred trgovine na Ipavčevi ulici št. 21 (tehnični pregledi). V Avstriji bo možen tudi nakup v Zadrugi in na samem štartu pohoda.

Prijave sprejema do četrtega, 2. marca, Marija Mesarič na tel. št. 31-351. Cena prevoza je 30.000 dinarjev.

Zaradi lepote in zanimivosti tega pohoda vabimo vse delavce Merxa, ki imajo radi naravo in so radi v veseli družbi, da se nam pridružijo v čim večjem številu.

Planinska sekcija
Avto Celje

Novice iz klubov

Konjeniški klub Merx

Konjeniški klub Merx je razširil svoje dejavnosti na nudenje storitev turistom v zdraviliščih Dobrna in Rogaška Slatina. V ta namen je z zdraviliščem Rogaška Slatina že bil opravljen operativni pogovor, kako naj bi te storitve potekale, kajti v Konjeniškem klubu Merx so za to že pripravili dve stari kočiji.

Smučanje

Na sestanku športnih referentov DO Merxa smo se dogovorili, da ker ni možnosti za smučanje in smučarske treninge prestavimo 8. zimsko športne igre na kasnejši termin, seveda pod pogojem, da bodo snežne razmere ugodne za smučanje in smučarske treninge. Datum prijave je sedaj 10. marec, datum žrebanja štartnih števil 14. marec.

Izvedba 8. zimsko športnih iger Merxa bo 25. marca na RTC GOLTE.

Odbojka

Letos smo prvič organizirali ligaški sistem v odbojki za ženske v Merxu. Na začetku se je prijavilo 16 DO, sedaj jih igra v ligi 14, ekipe pa smo na podlagi žreba razdelili na dve skupini.

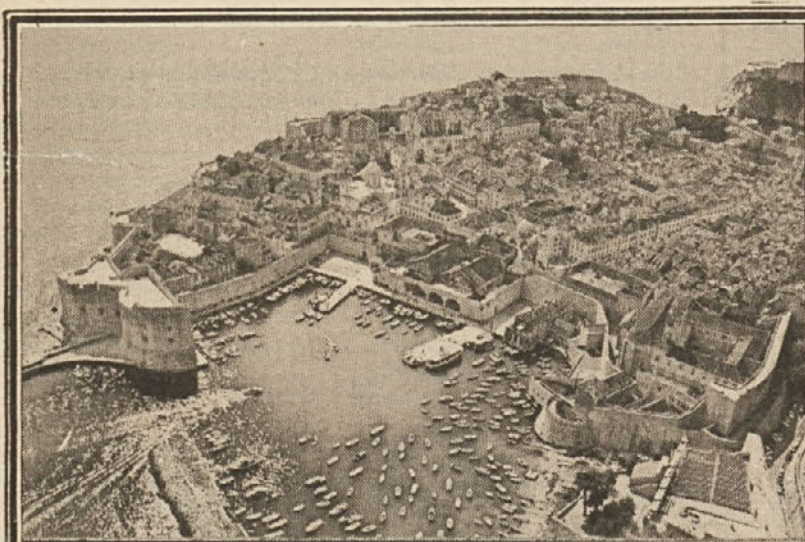
I. skupina	II. skupina
1. AC	Avtotehnika
2. BC	GPC
3. DD Slov. Konjice	Moda
4. DSSS SOZD	SM Žalec
5. KK Šentjur	Tkanina
6. MPI	Teko
7. ZD	Turist

Razpored ekip po dosedaj odigranih kolih:

V prvi skupini vodi DSSS, sledijo ZD, KK, AC, DD, BC in MPI, ter v drugi skupini SM, Turist, Tkanina, GPC, Avtotehnika, Moda in Teko.

Tekmovanje bo končano marca, nakar se bodo ekipe iz skupine I pomerile z ekipami iz skupine II.

Slavko Lisec

MIQUEL ANGEL ? ZELENI PAPEŽ	LJUBLJANSKA VELE-BLAGOVNICA		INDUSTRIJNO MESTO V BELGIJI	ŽELEZNA BULA	MILANO	PODATKI O BOLEZNI, KI JIH DA BOLNIK	AVTOR KRIZANKE R. NOČ	LOŠČ	GLAVNO MESTO JORDANIJE	TOČKA, KO SE MESEČ NAJBOLJ PRIBLIŽA ZEMLJI	TROPSKA PAPIGA	ČRTA	IVAN ČARGO	SOD. SLOV. GRAFIK (BOZIDAR)	MESTO V ZAHODNI ROMUNJI	
	GR. OTOK V EGEJSK. MORJU															NEZNATNOST, MALENKOST
DEČEK S ČUDEZNO SVETILKO IZ 1001 NOČI																
ZARODNA KUČA					LETOV. PRI KOPRU NAUK O LETALSTVU								KRILOV IVAN			
POPOTREBNI VAL IGRALEC ULAGA								NIKEJI			KRAJ PRI DOMŽALAH		JAP. VELE-MESTO (I. AT. BOMBA)			
								BELJAKOVINA V KOSTEH			GOROVJE V BURMI					
									GAJEV ČRKOPIŠ							
			FINSKI SMIČ TEČAK						DRŽAVNA BLAGAJNA					VIOLINIST BRAVNIČAR	MUZA LJUBEZNEGA PESNIŠTVA	
									VRESJE							
			VRSTA USNJA										SLAVILNE PESMI			
													ILUSTRATOR MAVEC			
			GOSTIN. DELAVEC								DELAVEC, KI KAŠIRA					
			GLAS, ZVOK								PEVEC JONES					
PARTIZ. IME D.J. PUCARJA						NAVDOŠEVANJE										
NATRIJ						ANTON DERMOTA										
	ZIDAK							EKONOMOV URAD								
	PARK							JEZERO V TIBETU								